

Inkludering av unga med flyktingbakgrund

Professionellas förhållningssätt i skolmiljön

Annie Olofsson
Sille-Riin Rajala

Examensarbete
Det sociala området, Socionom
2020

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	7829, 7828
Författare:	Sille-Riin Rajala, Annie Olofsson
Arbetets namn:	Inkludering av unga med flyktingbakgrund. Professionellas förhållningssätt i skolmiljön.
Handledare (Arcada):	Åsa Rosengren
Uppdragsgivare:	Esbo stads svenska bildningstjänster, Yrkesinstitutet Practicum
<p>Sammandrag:</p> <p>Skolan är den plats där ungdomar tillbringar största delen av sin tid, därför är det av stor vikt att miljön främjar till en trygg och inkluderad utveckling. Detta med hjälp av stöd från pålitliga professionella vuxna. Det är betydelsefullt att professionella i skolmiljön ser till ungas förutsättningar och hur dessa påverkar chansen till inkludering. Därav, kommer detta examensarbete att behandla ämnet inkludering av unga med flyktingbakgrund ur ett professionellt perspektiv i skolmiljön. Val av målgrupp är för att lyfta fram flyktenskap och betydelsen av mångfald. Avgränsningen är endast utifrån ett professionellt perspektiv inom skolans ramar. Ingen geografisk avgränsning. Studiens frågeställningar är följande: <i>Vilka utmaningar kan en professionell identifiera hos en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön? Hur kan en professionell främja till inkludering av en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön?</i> Syftet med studien är att sammanställa kunskap till professionella i skolmiljön för att uppmärksamma betydelsen av inkludering av unga med flyktingbakgrund. Metodvalet är en allmän litteraturstudie och totalt 9 vetenskapliga artiklar har inkluderats i analysen. Teoretiska referensramen utgår från ett professionellt förhållningssätt varav inklusion och exklusion är i fokus. Resultatet presenteras i tre kategorier: <i>Identifierade utmaningar i skolmiljön</i>, <i>professionellas bemötande i skolmiljön</i> och <i>praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön</i>. Resultatet svarar på frågeställningarna utifrån kategorierna. Resultatet påvisar vilka utmaningar som identifierats såväl som hur dessa ska bemötas i praktiken av professionella i skolmiljön. Resultatet kan förhoppningsvis vara ett hjälpande verktyg för professionella i möte av unga med flyktingbakgrund. Detta för att främja till inkludering i skolmiljön.</p>	
Nyckelord:	Inkludering, skolmiljö, professionell, flykting, ungdom
Sidantal:	64
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	7829, 7828
Author:	Sille-Riin Rajala, Annie Olofsson
Title:	Inclusion of refugee youths. Professionals' approach in the school environment.
Supervisor (Arcada):	Åsa Rosengren
Commissioned by:	Esbo stads svenska bildningstjänster, Yrkesinstitutet Prakticum
<p>Abstract:</p> <p>The school is the place where young people spend most of their time. Therefore, it is of great importance that the environment promotes a safe and included development. Supportive and trustworthy professional adults in the school environment have a role in the development for youths. It is important that professionals in the school environment consider the youths different qualifications and how these affect the chance of inclusion. Consequently, this thesis will address the topic of inclusion of refugee youths from a professionals' approach in the school environment. The choice of the target group is to highlight refugee status and the importance of diversity. The delimitation is only for a professional perspective within the school framework. No geographical delimitation. The study's questions are following: <i>What challenges can a professional identify in a refugee youth within the school environment? How can a professional support the refugee youth for inclusion within the school environment?</i> The purpose of the study is to compile knowledge for professionals in the school framework to draw attention for the importance of inclusion. The chosen method is a general literature study, with a total of 9 scientific articles included in the analysis. The theoretical frame of reference is based on a professional approach of which inclusion and exclusion are in focus. The results are presented in three categories in which are: <i>Identified challenges in the school environment, professionals' approach in the school environment</i> and <i>practical approaches in the school environment</i>. The result answers to the questions, which is showed from the categories. The result shows challenges that have been identified as well as how these should be approached in practice by professionals within the school framework. The result can hopefully be a helpful tool for professionals towards refugee youths. The tools can support and promote inclusion within the school.</p>	
Keywords:	Inclusion, school environment, professional, refugee, youth
Number of pages:	64
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	Inledning	5
2	Syfte, frågeställningar och arbetslivsrelevans	7
2.1	Centrala begrepp	8
3	Bakgrund och tidigare forskning	9
3.1	Ung flykting i världen	10
3.2	Lyckade åtgärder	12
3.3	Skolan som arena för inkludering	13
3.4	Styrdokument	17
4	Teoretisk referensram	18
4.1	Inklusion och exklusion	18
4.2	Inkludering och mångfald	19
4.3	Professionellas bemötande	23
5	Metod	24
5.1	Allmän litteraturstudie	24
5.2	För- och nackdelar med vald metod	25
5.3	Insamling av material och tillvägagångssätt	26
5.4	Inklusion- och exklusionskriterier	28
5.5	Innehållsanalys	29
5.6	Etiska aspekter	32
6	Resultat	32
6.1	Identifierade utmaningar i skolmiljön	33
6.2	Professionellas bemötande i skolmiljön	35
6.3	Praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön	37
7	Resultat kopplat till teoretisk referensram och tidigare forskning	43
7.1	Identifierade utmaningar i skolmiljön	43
7.2	Professionellas bemötande i skolmiljön	44
7.3	Praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön	46
8	Diskussion	48
8.1	Resultatdiskussion	48
8.2	Metoddiskussion	51
8.3	Förslag till vidare forskning	52
8.4	Slutord	53
	Källor	55
	Bilaga 1	60
	Bilaga 2	61

1 INLEDNING

“Jag ville ju bara börja skolan, säger Ahmad.” Ahmad Shah Ahmadi (Svenska Yle 2020 Spotlight: Skolor sviker elever med invandrarbakgrund)

“Jag skulle ha behövt stödundervisning, men blev utan. Jag kanske borde ha bätt om det själv, men jag tycker nog att lärarna borde ha begripit att jag behövde hjälp.” Clémence Habiakare (Svenska Yle 2020 inte välkommen i svenskspråkig skola)

Rätten till utbildning och stöd inom skolans ramar är av stor betydelse. Citaten påvisar att det finns praktiska hinder inom skolmiljön och professionellas förhållningssätt i möte med unga av annan bakgrund än i värdlandet. Detta examensarbete kommer ur ett professionellt perspektiv behandla ämnet inkludering av unga med flyktingbakgrund i skolmiljön.

Skolan är den plats där ungdomar tillbringar största delen av sin tid, därför är det till stor vikt att miljön främjar till en trygg, givande och inkluderad utveckling. Detta med hjälp av stöd från pålitliga professionella vuxna. Det är betydelsefullt att professionella i skolmiljön har rätt verktyg och förhållningssätt för att kunna bemöta den ungas behov samt kunna identifiera dessa utmaningar. För att kunna bemöta utmaningar, krävs det kunskap kring vilka dessa utmaningar är samt hur dessa utspelar sig i skolmiljön. Den valda målgruppen som fokuseras på är unga med flyktingbakgrund, främst för att det är en målgrupp som kan möta flertal utmaningar. Dessa utmaningar kommer lyftas fram under arbetets gång såväl som professionellas roll i skolmiljön för inkludering.

Vi vill nå ut till professionella i skolmiljön för att uppmärksamma betydelsen av inkludering samt vikten i att identifiera utmaningar bland unga i skolmiljön. Det finns utmaningar bland alla unga studerande, men för att få en avgränsning kommer arbetet endast fokusera till professionella i skolmiljön i möte med målgruppen unga studerande med flyktingbakgrund. Inkludering anser vi är ett gemensamt mål i alla skolor. Därför riktar sig detta till alla professionella inom skolans ramar oavsett geografisk plats.

The UN Refugee Agency (2019) är inom denna studie relevant då de specifikt har utvecklat en strategi för inkludering och utbildning för unga flyktingar med flertal målsättningar till år 2030. (UNHCR 2019 refugee education 2030) Denna strategi är i

kombination till de överenskomna målen som The UN Foundation utvecklat, Sustainable Development Goals (SDG). (UN Foundation 2020) Denna strategi ger oss en stadig grund till varför vår valda målgrupp såväl som ämnet är betydelsefullt och relevant i dagens samhälle att undersöka. I kapitel tre förklaras denna strategi mer utförligt.

Ansvar för inkludering och bemötandet av unga med flyktingbakgrund ligger till stor del på professionella inom skolans ramar såsom lärare, kuratorer och skolsockionomer. Det är betydelsefullt att som professionell vara medveten om att unga studerande med flyktingbakgrund kan ha med sig olika upplevelser. Såsom skillnader i kultur, familjestrukturer, sociala normer, förutsättningar, erfarenheter och värderingar som kan påverka ungdomens skolgång. Detta kräver en förståelse, kunskap och insikt som professionell i hur man ska möta dessa flyktingbarriärer. Dessa barriärer kan speciellt komma upp till ytan i en skolmiljö och påverka studierna och vistelsen på diverse sätt. Alla flyktingar har olika upplevelser, vilket innebär att tidigare studieerfarenheter hos en ungdom kan påverka studierna i det nya landet väldigt individuellt. (University of the State of New York 2013 s. 14–16)

Vårt projekt är i samarbete med Esbo stads svenska bildningstjänst. De efterfrågar hur man bättre kan främja och upprätthålla studerandes lärande, goda fysiska, psykiska hälsa och sociala välbefinnande samt verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa.

Vår valda målgrupp som den professionella möter i skolmiljön är en ung studerande med flyktingbakgrund. Vi har valt att avgränsa till denna målgrupp eftersom vi vill belysa vikten av professionellas möjligheter att påverka mångfald och inkludering i skolan. Även för att kunna främja såväl som bemöta barriärerna som en ung med flyktingbakgrund kan uppleva och/eller har upplevt. Studien fokuserar inte till en specifik ålder, men utgår från en skolmiljö på högstadie- och gymnasienivå. Detta kan till exempel innebära bakgrund av att vara flykting, ensamkommande, nyanländ eller någon i en asylsökande process såväl som redan en godkänd asylprocess. Professionella i detta fall syftar till alla yrkespersoner i skolmiljön, främst de som är i direkt kontakt med ungdomarna inom skolans ramar.

Den unga med flyktingbakgrund involverar bakgrund av olika komplexa omständigheter, med det sagt är en vanlig flytt inte densamma som en tvångmigration. Upplevelser av

flyktingskap är oftast inte en frivillig flytt, och kan ge konsekvenser som har en påverkan på den unga. Det kan handla om olika upplevelser och dessa skiljer sig åt. (Migration Data Portal 2020 migration & vulnerability)

Det är viktigt att en professionell har detta i åtanke i möte med den unga. Unga kan ha mött svårigheter under flyktens gång och varit inför större risker som kan ha negativ påverkan i den ungas liv. Det kan uppstå flera utmanande faktorer i ungas lärande i skolmiljön såsom inlärningssvårigheter, hälsoproblematik, trauman, psykiska faktorer, språkbarriärer, bli utsatt för diskriminering eller mobbning. (THL 2020 jämlikhet och diskriminering)

Vi valde att skriva om detta ämne för att vi både har ett intresse för mångfald och kultur samt för att vi ser en vikt i hur olika förutsättningar kan påverka ungdomen i skolmiljön. Vi tycker att skolan är den plats där ungdomar påverkas mest och är i behov av en trygg vuxen. Därför krävs det ett professionellt och inkluderat bemötande samt arbetssätt i möte med unga av olika bakgrund. Vi har under våra praktiktillfällen såväl som under personliga arbetstillfällen observerat att behovet finns och skulle gärna fått se mer av det i skolmiljön.

2 SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR OCH ARBETSLIVSRELEVANS

Syftet med studien är att sammanställa kunskap och verktyg till professionella i skolmiljön för att uppmärksamma betydelsen av inkludering för ungdomar med flyktingbakgrund. Därav väljer vi att identifiera utmaningar för att veta vilka områden man bör lägga fokus på. Arbetet fokuserar endast ur ett professionellt perspektiv inom skolans ramar, eftersom de besitter ett stort ansvar till inkluderande av elever.

Vi har valt två frågeställningar där första frågeställningen blir en grund för att kunna besvara den andra. Frågeställningarna samspelar med varandra.

De valda frågeställningarna är följande:

1. Vilka utmaningar kan en professionell identifiera hos en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön?

2. Hur kan en professionell främja till inkludering av en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön?

Vi anser att det är viktigt att identifiera utmaningar för att kunna främja till inkludering i skolmiljön. Vår tolkning utav frågeställning 1 är att lyfta fram utmaningar som en professionell kan besvara i skolmiljön. Med det sagt fokuserar vi till exempel inte till identitetsbildning i sig som kan vara en utmaning, eftersom det handlar om flyktingen i fråga. Däremot kan en professionell främja till inkludering som i sin tur stöder individen i sin identitetsbildning.

Förhoppningsvis kommer informationen som tagits fram under arbetets gång stödja professionella i deras arbete i möte med unga med flyktingbakgrund inom skolans ramar. Den valda målgruppen är betydelsefull då vi vill lyfta fram ett mångkulturellt synsätt och främja till ett jämlikt bemötande. Vi anser att man ska bemöta alla lika oavsett förutsättningar och bakgrund och därmed se till individuella behov. Genom att besvarar båda frågeställningarna drar den unga såväl som den professionella nytta av en inkluderad skolmiljö.

2.1 Centrala begrepp

Vi kommer att återkomma till några centrala begrepp i detta arbete, och kommer i den här delen att förtydliga dessa. Under kapitel 4 definieras vår teoretiska referensram som tydligt kopplas samman med våra valda begrepp nedan.

För att undvika upprepning har vi valt att benämna målgruppen ung med flyktingbakgrund som ung flykting i arbetet. Som redan nämnts i inledningen, så innebär en ung flykting ett bredare perspektiv i detta arbete än i teorin såväl som i praktiken. Detta är vi medvetna om.

Inklusion: Med begreppet inkludering vill man betona att skolan ska utformas så att den ska kunna rymma alla studerande oberoende av förutsättningar. Ungdomar ska få ett meningsfullt utbyte och få möjlighet att vara en del av gemenskapen. (Persson & Persson 2012 s. 72)

Flykting: En person som flytt sitt land i välgrundad fruktan för förföljelse på grund av etnicitet, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk samhörighet, och som befinner sig utanför det land varifrån hen är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet. (Förenta Nationerna 2010)

Professionellt förhållningssätt: Ett professionellt förhållningssätt syftar bland annat till att främja processer som stöder inklusion, speciellt i situationer där det av olika orsaker finns risk för en studerande att bli marginaliserad. Ett professionellt förhållningssätt i skolmiljön betonar ett bemötande där fokus ligger till ungdomens välmående, sociala och akademiska lärande, omvårdnad, inkludering och socialisering. Även vikten av tillhörighet och tydliggörande kring varje ungdoms enskilda behov och relevanta stöd. (Kyriacou 2009 s. 104-105)

3 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel tas det upp en generell helikopteröversikt kring fakta och relevant tidigare forskning inom huvudämnet flyktingskap och skola. Vi anser att detta är viktigt att känna till för att kunna ta del av innehållet och resultatet för detta arbete. Här behandlas skolan som arena för inkludering, ung flykting i världen såväl som redan lyckade åtgärder samt relevanta styrdokument.

Bakgrunden är sammankopplad med vår tidigare forskning. Vi anser att det ger en god helhetsbild av det valda ämnet såväl som att röda tråden känns starkare genom att läsa allt i ett. Den tidigare forskningen faller under skolan som arena för inkludering. Forskningen betonar vikten av inkludering i skolmiljön och rätten till utbildning som gör det relevant för vårt arbete.

Litteratursökningen kring tidigare forskning har gjorts via Arcada Libguides på de internationella databaserna inom det sociala området. Databaser som användes under Arcada Libguides var *Academic Search Complete (EBSCO)*, *SAGE Journals* och *Emerald insight*. Sökord som har använts är *belonging, young refugees, school, refugee, refugees, integration, purposes of education, education, well-being* och *leadership*. I kombination med dessa ord har vi även använt AND och

OR. Artikel mängden varierade mellan de olika begreppen. Vår valda litteratur är från olika år samt blandad geografisk plats, därmed inte enbart fokus på Finland. Alla valda artiklar till tidigare forskning är på engelska, samt både peer-reviewed och tillgängliga i full text avgiftsfritt.

Artiklarna till tidigare forskning är valda på basis av att det ska kunna ge läsaren en god överblick av ämnet, främst skolan som arena för inkludering. Vi har lyft fram generella utmaningar som har betonats i forskningen samt vikten av professionellas roll och stödåtgärder. De valda artiklarna till tidigare forskningen har vi valt att binda samman men litteratur från bland annat UNICEF (2017, 2018) och THL (2020) för att skapa en god helhet av skolan som arena, eftersom de diskuterar liknande frågor.

För att kort summera processen av litteratursökningen till en början, användes sökord såsom *immigrant*, *exclusion*, *risk factors*, *youth immigrants*, *marginalization*, *school environment* i och med att vårt första valda temaområde handlade om riskfaktorer bland ensamkommande unga flyktingar och förebyggande av exklusion.

Efter att ha sökt artiklar fick vi många olika träffar och märkte att vi behövde avgränsa oss för att inte göra arbetet för brett, eftersom vårt fokus låg på flera ämnen. Efter vår första avgränsning valde vi att fokusera på unga flyktingar i skolmiljön och hur man som professionell ska bemöta ur ett socialpedagogiskt förhållningssätt. Även där märkte vi att fokus återigen låg på flera ämnen, och istället för ett socialpedagogiskt förhållningssätt bestämde vi att uppmärksamma endast inkludering generellt. Vår slutgiltiga avgränsning är den professionellas roll för inkludering i möte med unga flyktingar i skolmiljön.

3.1 Ung flykting i världen

Med en ung flykting menar vi en ungdom med bakgrund av flyktingskap. Enligt definition finns det en anledning till att inte kunna återvända till sitt hemland och avser även någon som fått stanna i landet på grund av behov av skydd eller av humanitära skäl. En ungdom med flyktningbakgrund kan exempelvis även vara asylsökande som beviljats uppehållstillstånd. (Social- och hälsovårdsministeriet 2015)

Oavsett om man är migrant, flykting eller ensamkommande, barn är barn. De har rätt till utbildning samt till den säkerhet, stabilitet och möjlighet en utbildning kan ge. Statistik från UNICEF (2017) påvisar att unga flyktingar är fem gånger mer benägna att utebli skolan än andra, samt att mindre än 25% av unga flyktingar blir inskrivna på gymnasienivå. (UNICEF 2017 s. 5) Enligt UNHCR (2019) statistik data portal var det totalt 26 miljoner flyktingar som tvingades fly till följd av förföljelse, konflikt, våld, brott mot mänskliga rättigheter eller andra allvarliga händelser som påtvingat flyktingskap. (UNHCR 2019 refugee data finder) Man lyfter fram att barn och unga flyktingar såväl som migranter utgjorde en fjärdedel av procenten. Från och med mars år 2020, var det nästan 52 000 flyktingar och migrerande barn och unga under 18 år som var närvarande i Italien, Grekland och resten av Balkanområdet. (UNICEF 2020) En studie som tagits fram år 2018 påvisar att den största procenten av unga flyktingar i skolåldern födda utanför Europa har mottagits av Tyskland, följt av England och Frankrike. Sverige ligger på 6:e plats medan Finland ligger på 18:e plats av mottagande av flyktingar i skolålder. (UNICEF 2019 s. 2)

European Union Agency for Fundamental Rights (2019) nämner att barn och unga bör få komma in i skolsystemet så snabbt som möjligt för att exempelvis förhindra att kriminella rekryterar dem till en brottslig bana. (FRA 2019 pressmeddelande från FRA s. 1-2) Barn och unga har rätt till utbildning enligt EU-lagstiftning på samma villkor som medborgare, oavsett om de gäller asylsökande eller om de redan har erhållit internationellt skydd. Fastän tillgången för obligatorisk skola ska garanteras, konstaterar man att det finns praktiska hinder såsom lång väntan på asylrätt, vilket gör att asylsökande barn som har rätt till utbildning inom tre månader kan vänta upp till ett år. Hinder i praktiken kan vara att unga flyktingar tvingas byta bostad flertal gånger, vilket även påverkar skolgången och byte av skolor. Utmaningar för att integrera ungdomarna i utbildningssystemet kan bero på brist på skolplatser och lärare, särskilt språklärare. Det är betydelsefullt att integrera unga i skolan så snabbt som möjligt samt ha färdigt förberedda planer på hur de unga ska integreras med hjälp av förberedelseklasser, bedömning av färdigheter och kunnande hos den unga för att placera hen i rätt klass. (FRA 2019 integration of young refugees in the EU s. 14)

Enligt Migration Data Portal (2020) står barn och unga migranter inför större risk för missbruk, människohandel och exploatering, särskilt när det gäller ensamkommande,

flyktingar, asylsökande och för dem med svårigheter under flyktens gång. Detta är något att ha i åtanke som professionell i möte med unga flyktingar eftersom erfarenheterna kan se väldigt olika ut och påverka skolgången på ett eller annat sätt. Därav, kunskap inom mental hälsa och trauma såväl som kultursensitivitet är av stor betydelse hos professionella. (Migration Data Portal 2020 types of migration)

3.2 Lyckade åtgärder

Runt om i världen, har man stött på utmaningar för att tillhandahålla utbildning för unga flyktingar men man har börjat se flera lyckade exemplar. Regeringen i Libanon har stärkt utbildningssystemet för att specifikt tillgodose flyktingar. I Tchad har man gjort ansträngningar inom utbildningssystemet genom att använda sig av tekniska lösningar för inkludering och i Grekland har man lagt fokus på stödåtgärder för språkbarriärer. Generella lösningar i praktiken för att inkludera unga flyktingar har varit att integrera dem direkt till skolor istället för utbildning i läger eller andra informella utrymmen. Man har lagt fokus på att förbättra kvaliteten för läroplaner och utbildning för professionella. Man har uppmärksammat kostnader för inskrivning och transport till skolor. Oavsett geografisk plats, behöver man tillhandahålla utbildning av kvalitet som möter unga flyktingars behov, och detta kräver finansiering, politisk vilja och engagemang för barn och deras framtid. (UNICEF 2017 s. 25-31)

UNICEF (2019) lyfter specifikt några lyckade exemplar och effektiva åtgärder i praktiken som gjorts i olika delar av världen för unga flyktingstuderande. I Sverige har man säkerställt rätten till utbildning för varje asylsökande ungdom. I Estland och Belgien har man uppmärksammat socio-ekonomiska hinder och bemött dessa så att unga flyktingar kan inkluderas utifrån förutsättningar. I Tyskland och Frankrike har man lagt vikten vid att engagera vårdnadshavare för den unga flyktingens skolgång såväl som i Portugal där man uppmuntrat vårdnadshavare att skicka sina barn till skolan. Grekland har fokuserat på språkundervisning och mångprofessionellt arbete för att nå unga att delta i utbildning. I Bulgarien har man stärkt professionellas roll i att inkludera unga flyktingar i skolmiljön och erbjudit program. Tillvägagångssätt för att bemöta individuella behov första skolarbetet för nyanlända såsom lektioner, stödåtgärder och individuella scheman har uppmärksammat i Finland såväl som Nederländerna och England. I Danmark har man inkluderat unga flyktingar genom att skapa utrymmen för att utbyta erfarenheter mellan

flyktingar och lokala studerande, målet är empowerment och integrering. (UNICEF 2019 s. 12)

KiVa Skola är ett annat lyckat åtgärdsprogram som utvecklats i Finland och är relevant i skolmiljön för att främja inkludering. Detta program används även internationellt i andra delar av Europa såväl som Chile och Nya Zeeland. Syftet med KiVa är främst att förebygga mobbning och skapa en kultur såväl som attityder som lyfter anti-mobbning i hela skolgemenskapen. Med hjälp av KiVa-lektioner kan man influera normer bland studerande och påverka barn och ungas agerande. Detta förutsätter en tydlig signal från alla professionella i skolmiljön om att mobbning inte accepteras, såväl som effektivt ingripande och kontinuerlig uppföljning. (KiVa Skola 2020) Varför vi har valt att ta med KiVa Skola som koncept är främst för att den inkluderar en trygg skolmiljö, och förebygger mobbning vilket i sin tur motverkar exklusion och förutsätter inklusion. Vi kommer inte att avgränsa oss geografiskt, men anser att det är av betydelse att nämna en lyckad åtgärd utvecklad i Finland i och med att vår uppdragsgivare utgår från ett finskt skolsystem.

3.3 Skolan som arena för inkludering

Gärdegård et al. har tillsammans gjort en publikation på Nordens välfärdscenter (2017) om skolan som grund för en lyckad inkludering. De nämner att det är inom skolans väggar som grunderna till delaktighet och tillhörighet i det nya samhället skapas. Skolans förmåga att stödja unga flyktingar anses helt avgörande för deras framtid i det nya landet. (Nordens välfärdscenter 2017 s. 8) Enligt United Nations International Children's Emergency Fund (2017) är utbildning en rätt och nyckeln för barn och unga till ett liv med mindre risk för fattigdom, bättre hälsa och en ökad förmåga att ta framtiden i sina händer. För nationer är det nyckeln till välstånd, ekonomisk tillväxt och fattigdomsminskning. En utbildning kan erbjuda ett barn stabilitet, skydd och en chans till kunskap och färdigheter för framtiden. Skolmiljön kan också fungera som ett utrymme för familjemedlemmar att samlas, skapa förtroende och finna stöd. (UNICEF 2017 s. 13)

Dryden-Peterson et al. (2019) tar upp vikten i att förstå att unga flyktingar behöver få tillgång till rätt utbildning i en tid där det är vanligt förekommande med tvångsmigration. Tillgången till utbildning av hög kvalitet för flyktingar anses vara bristfällig i fler fall,

vilket försvårar möjligheter för de unga i framtiden. Artikeln belyser vikten av utbildning i ett sammanhang av osäkerhet hos familjer kopplat till ekonomiska och sociala förändringar i ett nytt förändrat livsskede. (Dryden-Peterson et al. 2019) I Finland har alla rätt till skolgång i läropliktsålder oberoende av deras status för vistelsen i landet enligt Institutet för hälsa och välfärd (2020). Med detta menat att möjliggöra vägledning för individuell utveckling och bemöta varje individs egen takt i förmåga till inläring. (THL 2020 grundläggande undervisning)

Bland de människor som flyttat till Finland, speciellt hos ungdomar med utländsk härkomst är risken högre för att utsättas för mobbning i skolan eller att man saknar en god vän jämfört med de ungdomar som hör till majoritetsbefolkningen. Enligt Maamuundersökningen, vilket är en hälso- och välfärdsundersökning för invandrare som gjorts i Finland, hade individer med rysk, kurdisk eller somalisk härkomst i vardagssituationer utsatts för skällsord eller verbala kränkningar. Undersökningen lyfter fram rasism och diskriminering. De nämner att upplevelser av diskriminering har ett samband med exempelvis den psykiska såväl som den fysiska hälsan för individer som flyttat till Finland. Erfarenheter av diskriminering ökar sannolikheten för ohälsa och kan skada individens självkänsla och känsla av exkludering. THL (2020) lyfter även fram att professionella ska stöda öppna diskussioner och ämnen kring jämlikhet samt principer för icke-diskriminering. Betydelsen av mångprofessionellt team tas fram såväl som kultursensitiva arbetsmetoder som främjar ett icke-diskriminerande bemötande. (THL 2020 grundläggande undervisning)

Artikeln av Ziaian et al. (2018) utforskar vilka utmaningar ungdomar som varit på flykt kan möta och behöver anpassa sig till i det australiensiska utbildningssystem såväl som praktiskt i skolmiljön. Deltagarna i deras undersökning ansåg att det skulle behövt mer stöd för att få en jämförbar möjlighet att lyckas lika bra som sina skolkamrater, dock erbjöd inte skolan alltid detta. Hjälp från hemmet var svårt för många unga att få då vårdnadshavarna inte kunde engelska, var ofta utbildade och/eller analfabeter på sitt eget språk. Vårdnadshavarna hade det svårare att stötta då de inte kände till läroplanen eller skolsystemet. Detta ledde till dålig självkänsla hos flera ungdomar. (Ziaian et al. 2018 s. 349) Utmaningarna i skolan var i studien individuella och personliga, men man fann även likheter. De flesta nämnde brist på stöd från vårdnadshavare, otillräckligt stödsystem samt upplevelser av rasism och diskriminering som starkt hindrade en känsla av sammanhang

och tillhörighet. I undersökningens resultat kom man fram till att det behövs uppdaterade utbildningsmodeller för att möta de sammanhängande utbildnings- och psykiska behoven hos flyktingungdomar. (Ziaian et al. 2018 s. 351)

Något som Ziaian et al. (2018) även betonar är att ungdomar som placeras i skolor baserat på andra kriterier än deras ålder kan leda till stigmatisering. Dock kan ungdomar få det svårare i skolan om de placeras i klasser som inte matchar deras behov. I studien var det flera ungdomar som kämpade hårt för att nå sin åldersgrupp, men upplevde låg självkänsla och frustration över att inte passa in eller vara tillräckligt duktig. (Ziaian et al. 2018 s. 352–353)

Professionella inom skolans ramar anses ha en viktig roll i att se till att unga flyktingar får rätt form av stöd för att klara sin utbildning. En stor del av ungdomar med flyktingbakgrund har upplevt trauma och därmed anses det viktigt att se till faktorer som främjar psykisk hälsa i skolmiljön. Det kan vara att säkerställa en trygg omgivning, bemöta unga med kultursensitivitet, samarbeta med olika aktörer, erbjuda stöd på olika språk samt att professionella inom skolmiljön får rätt form av kunskap och utbildning gällande psykisk hälsa hos unga med flyktingbakgrund. Som professionell betonas vikten i att kunna identifiera situationer där ungdomen behöver vidare stöd och kunna hänvisa till andra aktörer om det behovet identifieras. (THL 2020 grundläggande undervisning)

I en studie av UNICEF (2018) i England intervjuades unga flyktingar såväl som lärare kring mental hälsa. De unga påtalade att de drabbas av flera olika faktorer i sitt liv på flykt som nu leder till utmaningar. Det var bland annat sorg över separationer, återkommande mardrömmar, rädsla för framtiden eller att ha bevittnat våldupplevelser. Dessa upplevelser satte sina spår i undervisningen. Såsom att ha koncentrationssvårigheter, ha hög frånvaro, bli tillbakadragen eller vara mer utåtagerande. Lärarna uppgav att de var dåligt utrustade för att hantera dessa utmaningar. I flera fall hade de ingen aning om vad deras studenter hade gått igenom, var de kommer ifrån eller kämpar med. (UNICEF 2018 s. 44)

Det finns flera utmaningar som den professionella identifierat. Ett exempel är professionellas förväntningar på ungdomar med flyktingbakgrund. Dessa förväntningar har i flera fall varit låga, som att man inte tror att ungdomen har något att komma med

utan endast varit med om svåra och hemska saker. Det kan göra att man som ung inte känner sig inkluderad utan istället exkluderad i skolan (Nordens välfärdscenter 2017 s. 19). I skolan förmedlas värderingar och attityder som är betydelsefulla i det nya samhället och det är ytterst viktigt att unga känner en trygghet och tillhörighet för att kunna hitta sin identitet och känna sig inkluderad. (Nordens välfärdscenter 2017 s. 9)

En och samma modell för inkludering passar dock inte alla, undervisning och stöd behöver möta individuella behov och kunskaper. För att göra det möjligt krävs flexibilitet för professionella. Det handlar om flexibilitet i den mening att skolan kontinuerligt följer upp hur det går för den unga för att anpassa stödåtgärder. Positiva förväntningar och väl utarbetat samarbete med vårdnadshavare är andra viktiga faktorer för att unga ska kunna fullfölja sin utbildning. (Nordens välfärdscenter 2017 s. 17)

I studien av Kia-Keating (2007) görs en undersökning på skolans betydelse kopplat till mental hälsa hos unga med flyktingbakgrund. Skolan betonas som den mest inflytelserika platsen för unga flyktingar just för att dem i många fall står inför flertal utmaningar, såsom att anpassa sig till en helt ny kultur med allt vad det innebär. Då behövs en trygg miljö. För vissa ungdomar påvisas skola vara som en andra familj. Tryggheten med en skola visar sig också ge andra positiva värden, såsom sociala färdigheter, förståelse för sin identitet samt motivation till akademisk prestation. (Kia-Keating 2007 s. 30–31)

Syftet med studien av Norberg (2017) som gjordes i Sverige var att utforska skolans ledarskap gällande migration, vad skolan och dess professionella har för roll och ansvar för eleverna med flyktingbakgrund. I denna studie anses professionella behöva rätt form av kunskap samt få möjlighet att ha ett brett lärarlag att diskutera med kring dilemman, för att ta lärdom och stötta varandra. Mellan professionella, ungdomen och vårdnadshavaren bör det arbetas fram en respektfull kommunikation och samarbete för att lyckas med inkludering. För ett få ett mångkulturellt fokus i skolan har rektorn ett stort ansvar. Utmaningarna i denna undersökning var att rektorer saknat interkulturell kompetens för att kunna upprätthålla en mångfaldig skolstruktur. En annan utmaning var attityderna för immigration från hela lärarlaget. Lärare med bristfällande kunskap upplevs ha dåliga attityder gentemot studenter. Interkulturell kompetens innebär mer än bara förståendet av en etnicitet, det handlar även om att ifrågasätta skolans reglerande normer, orättvisor och ojämlika möjligheter till lärande. (Norberg 2017 s. 5–9)

Sammanfattningsvis säger den tidigare forskningen som presenterats under denna rubrik att alla har rätt till utbildning och att skolmiljön ska fungera som ett utrymme för att skapa förtroende och stöd. Utmaningar tas upp som påverkar den ungas lärande, såsom psykiska faktorer, språkbarriärer och diskriminering. Det lyfts även fram känsla av exkludering och mobbning i skolan samt betydelsen av ett mångprofessionellt team. Många av artiklarna tog upp bristen av stöd från vårdnadshavare och professionellas ansvar för skapandet av samarbete. Individuella stödåtgärder och professionellas kunskap var något alla artiklar tog upp och fokuserade till.

3.4 Styrdokument

UNHCR (2019) har utvecklat en strategi som syftar till att främja inkludering av unga flyktingar i nationella utbildningsystem, trygga miljöer för alla studerande samt ge dem möjlighet att använda sin utbildning mot hållbara framtider. (UNHCR 2019 refugee education 2030) Denna strategi är i kombination till de överenskomna målen som The UN Foundation utvecklat, Sustainable Development Goals (SDG). Detta är en plan för hela världen för en hållbar utveckling, vilket inkluderar en skyddad planet, att minska extrem fattigdom och ojämlikhet till år 2030. Det fjärde målet fokuserar sig på en inkluderande och kvalitativ utbildning, vilket innebär att säkerställa att alla barn och unga ska få gratis grundskole- och gymnasieutbildning till år 2030. Det syftar även till att ge lika tillgång till yrkesutbildning till överkomliga priser och eliminera skillnader mellan kön, status och ekonomisk position. (UN Foundation 2020)

Finland såväl som omkring 200 andra länder har förbundit sig till Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning, även kallad Flyktingkonventionen, men också EU-lagstiftningen och andra internationella konventioner kring mänskliga rättigheter. Genom detta erbjuder man enligt lag internationellt skydd där personen i fråga lämnar in en asylansökan, främst för att man avses status som alternativt skyddsbehövande eller flyktingstatus. (Inrikesministeriet 2020)

FN:s konvention om barnets rättigheter, även kallad Barnkonventionen, är en konvention som hittills 196 länder ratificerat. Den består av 54 artiklar där alla rättigheter gäller barn

upp till 18 år. Artikel 22 betonar flyktingbarn och deras rätt till skydd och humanitärt bistånd och artikel 28 betonar specifikt rätten till utbildning. Konventionen talar även för alla barns lika värde, rätt till utveckling, rätt till att uttrycka sig och aktivt delta i frågor som rör dem samt barnets bästa. (Rädda Barnen 2020)

I Finland är kommunen skyldig att ordna grundundervisning för unga flyktingar i läropliktsålder, samt i samarbete med arbets- och näringsbyrån ansvarar de för den inledande kartläggningen och integrationsplanen. Detta innebär att man kartlägger kompetens och färdigheter hos den unga som ska påbörja studierna, och integrationsplanen görs i enlighet med den inledande kartläggningen och den ungas egna önskemål och behov. Integrationsplanen kan innehålla grundläggande studier, undervisning i det egna modersmålet, yrkesstudier och/eller studier som leder till högskoleutbildning, kompletterande utbildning, vägledning till fritidsaktiviteter och stärkande av den ungas delaktighet i samhället såväl som inom skolans ramar. (Arbets- och näringsministeriet 2020)

4 TEORETISK REFERENSRAM

I detta kapitel behandlas relevant teori inom vårt valda temaområde. Vårt arbete fokuserar starkt på professionellas förhållningssätt och bemötande för inkludering. Eftersom socialpedagogiken är flerdimensionell har vi valt att ta fasta på specifikt inklusion och exklusion som vår teoretiska referensram. Multikulturell utbildning och professionellt bemötande lyfts även fram.

4.1 Inklusion och exklusion

Syftet med ett pedagogiskt socialt arbete för att ge en inblick, är att erbjuda individer möjligheter att förstärka sin egen kompetens i sitt eget liv. Socialt arbete ska byggas utifrån delaktighet och meningsfullhet. Med delaktighet betonar man samspelet i arbetet mellan professionella och den unga. Förändringsarbetet ska kännas meningsfullt för den berörda. (Cederlund & Berglund 2017 s. 20) Som Molin & Bolin (2018) nämner har begreppet delaktighet en nära koppling till inklusion, tillgänglighet och gemenskap. Att känna delaktighet kan vara att delta i en aktivitet, själv eller tillsammans med andra vilket innebär en interaktion samt till att få ha inflytande i en beslutsprocess som innebär ett aktörskap. (Molin & Bolin 2018 s. 24-28)

En central socialpedagogisk arbetsmetod är att främja för individens inklusion i samhället eller i en grupp. En av dessa bildningsegenskaper inom inkludering kallas tillhörighetsgemenskap och riktar sig till sociala nätverk. Att vara integrerad i olika sociala nätverk anses som ett behov för individen. Det kan till exempel vara inom familj, vänskapsrelationer eller fritidsorganisationer. Relationers värden kan tolkas olika såväl som uppfattningen om tillhörighet, som professionell gäller det att se till samspelet med individen och reflektera över detta. Ett begränsat nätverk kan leda till en exkluderad känsla. (Cederlund & Berglund 2017 s. 184–185)

Graden av tillhörighet kan förstås med hjälp utifrån exklusion och inklusion. Exklusion handlar om att utesluta någon eller att hålla någon utanför medan inklusion betyder att inkludera någon i en gemenskap. Exklusion kan ses som ett samhällsproblem eftersom man utesluter grupper från att delta i samhället som leder till att krav höjs för dessa individer som exkluderas. Social inklusion är strävanden till att utveckla social mångfald, undvika utanförskap i vardagen man lever i. Inklusiva skolor bygger på att ha en inkluderad miljö där alla avsett behov, olikheter eller särskilda resurser ska kunna ta nytta av skolans pedagogik. (Madsen 2006 s. 172–173)

Genom gemenskaper upplever man sig vara betydelsefull och behövd. Madsen påvisar tre processer inom social inklusion; skapande av gemenskaper, differentierade gemenskaper och lärande. Skapandet av gemenskaper handlar om individens kunskap kring att utveckla sociala färdigheter. Dessa färdigheter ses som en förutsättning för att utvecklas. Genom att skapa differentierade gemenskaper får individen möjligheter att testa nya positioner eller roller. Den sistnämnda processen, lärandet, handlar om möjligheten att kunna vara med i olika sociala gemenskaper och sammanhang och vetskapen kring hur man bör agera i dessa sammanhang. (Madsen 2006 s. 178–179)

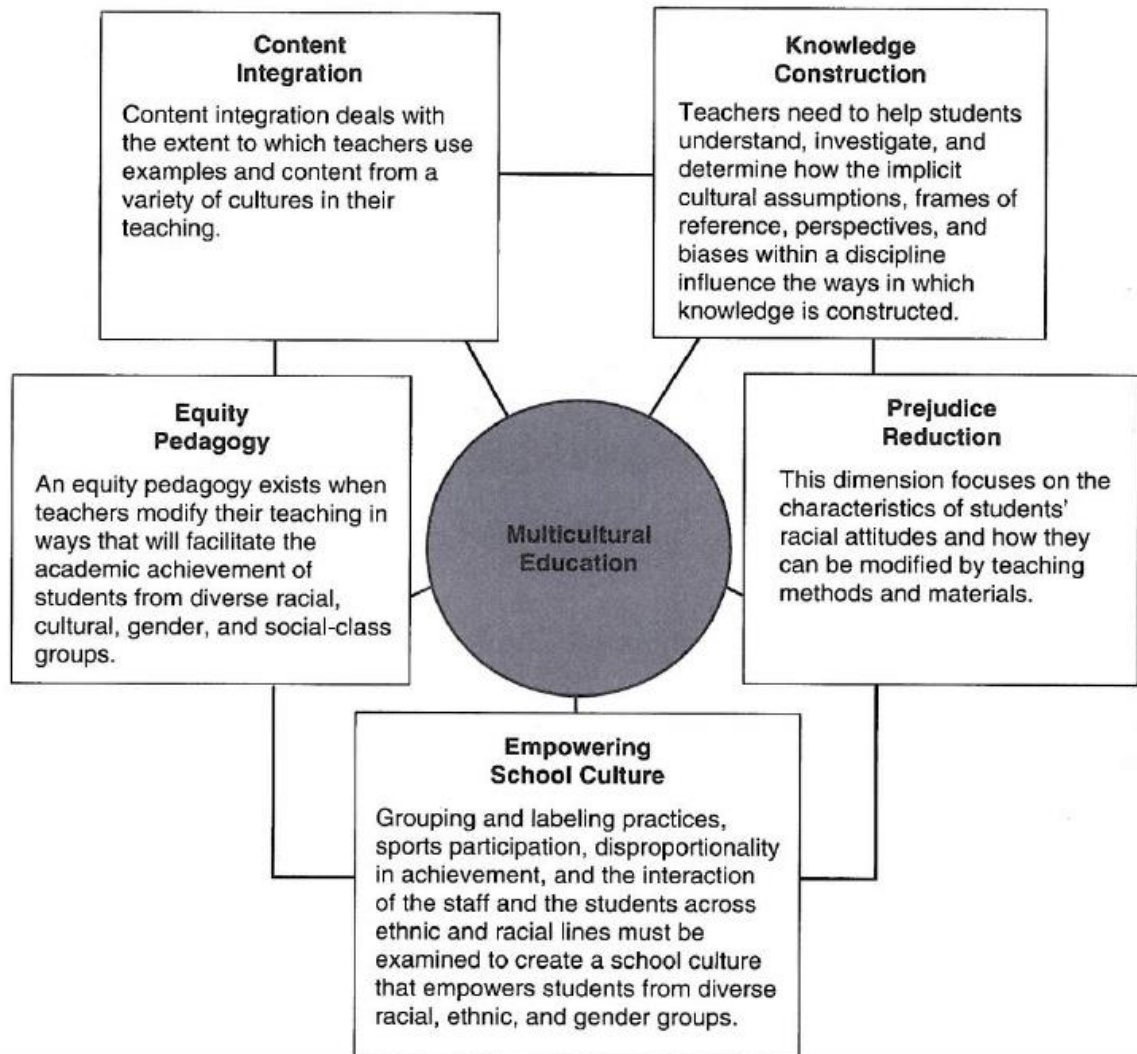
4.2 Inkludering och mångfald

Bunar (2015) talar kring forskning som sägs vara dominerande för unga flyktingar såväl som nyanlända i skolmiljön. Det finns fyra perspektiv att se kring målgruppen i möte med inkludering, dessa är språk, kultur, identitet och rättighet. Det flesta unga står inför uppgiften att lära sig ett nytt språk, och kopplingen mellan inkludering och språkinläring

är stor. Genom att inkluderas i ett socialt sammanhang främjas språkinlärning, och genom att lära sig språket skapas bättre förutsättningar för inkludering. (Bunar 2015 s. 38-40)

Unga flyktingar är oftast bärare av annan kultur, vilket innebär att möjligheten för inkludering är kopplat till mötet olika kulturer emellan. Mötet mellan den nya- och gamla kulturen innebär uppoffringar, förhandlingar men även tillgångar. Med rättighetsbaserade perspektivet menas elevers upplevda förutsättningar för inkludering till de villkor som skolmiljön såväl som systemets politik tillhandahåller. Identitet faller som en viktig punkt och hur migrationsprocessen påverkar och har påverkats ungdomens identitet, samt vad det ges för förutsättningar till inkludering att utveckla sin identitet i olika kontexter. (Bunar 2015 s. 38–40)

Det nämns även fyra definitioner av inkludering som är användbara i möte med unga flyktingar i skolmiljön. Dessa är inkludering inom klassrummet, inkludering som tillgodoseende av inkluderade såväl som alla elevers sociala- och akademiska behov samt inkludering som skapande av en lärande gemenskap. (Bunar 2015 s. 41)

Figur 1. The Dimensions of Multicultural Education, Figure 1.4, James A. Banks., 2012.

Banks & Banks (2019) lyfter fram den femdimensionella modellen som skapats av professorn James A. Banks, vilket beskriver multikulturell utbildning som ingriper tre stora komponenter. Dessa komponenter är 1) idé eller koncept där alla studerande oavsett etniskt ursprung, kön eller social grupp, ska ha rätt till utbildning på likvärdiga villkor. 2) En reformrörelse inom utbildningen vilket innebär att skapa arbetssätt som garanterar lika möjligheter. 3) Alla professionella ska utveckla strategier för att skapa delaktighet bland studerande. Detta är en process som även beskrivs som empowering. (Banks & Banks 2019 s. 16)

Figur 1 är en modell som består av fem element som är menad för professionella i skolmiljön. Modellen är till för att kunna inkludera unga med annan bakgrund, vad som

ska tillämpas i praktiken och ger en bättre förståelse för multikulturell utbildning som koncept. Multikulturell utbildning främjar jämställdhet för alla studerande, påvisar antidiskriminering- och rasism samt bekräftar och accepterar etnicitet, språk, kön såväl som lyfter vikten av ett inkluderande förhållningssätt från professionella. (Banks & Banks 2019 s. 16-17)

Content integration: Handlar om ämnesinnehållsanpassning i klassrummens sammansättning, Med det sagt beskrivs vikten att professionella ska använda exempel, begrepp, teorier och innehåll ifrån olika kulturer i utbildningssyfte. (Banks & Banks 2019 s. 17)

Knowledge construction: Direkt relaterat till utveckling av förmågor och färdigheter hos den professionella. Detta innebär att kunna hjälpa studerande att förstå och identifiera exempelvis kulturella skillnader, fördomar och perspektiv. Hur dessa utspelar sig i praktiken och hur man ska bemöta dessa. (Banks & Banks 2019 s. 17-18)

Equity pedagogy: Handlar om anpassning till gruppernas olika bakgrund och behov, vilket innebär att professionella anpassar lärandet utifrån studerandes olika kulturella skillnader, kön och identiteter samt socio-ekonomiska förutsättningar. Ett jämlikt pedagogiskt förhållningssätt. (Banks & Banks 2019 s. 18)

Prejudice reduction: Reducering av fördomar vilket kräver ett agerande från den professionella. Detta genom att anpassa arbetet med metoder och innehåll som skapar positiva attityder bland studerande kring olikheter i olika kontext. (Banks & Banks 2019 s. 18)

Empowering school culture: Handlar om aktiviteter som främjar till delaktighet. Ger möjlighet till interaktion mellan professionell och studerande, underlättar för studerande att finna möjligheter att uttrycka sig och motverka att fördomar och kulturella skillnader skapar begränsningar i praktiken. Man menar att skolstrukturen måste planeras så att det finns ett mångprofessionellt team såväl som en miljö som inkluderar mångfald. (Banks & Banks 2019 s. 19)

4.3 Professionellas bemötande

Ett gott relationsbygge mellan professionell och klient är av stor betydelse. I detta arbete handlar det om en professionell inom skolmiljön i möte med en ung flykting.

Vernersson (2007) betonar att det är ett gemensamt mål att alla ska bemötas likvärdigt och i detta fall, att alla elever i skolan ska nå sina mål oberoende av deras förutsättningar och bakgrund. Alla professionella i skolmiljön bör ha ett mått av pedagogiskt förhållningssätt och kunnande. Detta för att skapa en inkluderande miljö i skolan samt ha en möjlighet att undervisa och bemöta alla elever oavsett förutsättningar och bakgrund. Det poängteras i sin tur att inkludering är den centrala aspekten och ska ge eleven möjlighet att delta i en helhet. (Vernersson 2007 s. 89-90)

Blennberger (2013) nämner att det är viktigt att man som professionell ska möta individer jämlikt och rättvist samt vara empatisk genom lyhördhet, närvaro, respekt och lojalitet. (Blennberger 2013 s. 125–130) Begreppet kommunikation är av grundläggande betydelse för att kunna skapa ett tillitsfullt relationsbygge i möte med en annan individ. Kommunikation och dialog skapar relationer och genom det kan vi ge uttryck för och skapa våra identiteter. Det ger oss möjligheten att uttrycka känslor såväl som uttrycka roller i olika sammanhang och gemenskaper. (Eriksson & Markström 2000 s. 151-152)

Eide & Eide (2006) nämner en helhetsmodell som kan vara till hjälp för en professionell när det gäller att skapa ett gott relationsbygge. Denna modell innehåller grundelement som främjar till kommunikation och ett inkluderat bemötande. Element i denna modell är bland annat empati, etik, förnuft, hopp, känslor, anknytning och målorientering. (Eide & Eide 2006 s. 62-63) Det är viktigt att som professionell påvisa en närvaro och uppmuntran. Tjersland et al. (2010) nämner centrala redskap för att utveckla ett gott relationsbygge och samspel. En god relation möjliggör troligtvis goda resultat. Redskap som den professionella kan ha till förfogande är att bekräfta, acceptera samt stärka och stödja. Empowerment är en central aspekt samt att bygga en relation på omsorg, samverkan samt genom ömsesidighet. Den professionella har ett ansvar att veta färdigheter och ha kompetens såväl kunskap inom det ansvarsområde man har samt till den målgruppen man bemöter. (Tjersland et al. 2010 s. 142) Det är av betydelse att anpassa till behoven och förutsättningarna som den professionella möter såväl som lyfta

möjligheter och styrkor istället för begränsningar och svagheter. (Tjersland et al. 2010 s. 163–173)

Som professionell innebär det att både följa planer och arbeta mångprofessionellt. I möte med individen bör man som professionell ha utveckling, välbefinnande och integritet i beaktande. Här betonas ett pedagogiskt förhållningssätt. Ett mål är att stödja individen på alla dess plan. Eleven i detta fall, lär sig i sociala sammanhang och lärandet påverkas av de professionellas attityder och deras förhållningssätt i arbetet. Därför är det viktigt att professionella uppmärksammar intressen och behov. Professionellas förmåga att lyssna, visa respekt och medkänsla är den trygghet och motivation som utgör en positiv utveckling och där en samarbetsallians skapas. (Cederlund & Berglund 2017 s. 174)

5 METOD

I detta kapitel behandlas allmän litteraturstudie som vald metod för arbetet, för- och nackdelar med vald metod i förhållande till vår egen undersökning samt insamling av material och tillvägagångssätt. Det behandlas även inklusions- och exklusionskriterier, etiska aspekter och innehållsanalys som vald analysmetod. I innehållsanalysen lyfts tillvägagångssättet för resultatet fram.

Majoriteten av rubrikerna under detta metodkapitel är beskrivande utifrån litteratur, medan insamling av material och tillvägagångssätt i kapitel 5.3 går in djupare på genomförandet av vår studie, det vill säga vår sökprocess från början till slut.

5.1 Allmän litteraturstudie

Vi har valt att använda oss av en allmän litteraturstudie i vårt arbete. På det sättet kan vi få fram ett brett urval av svar till våra frågeställningar och en mångfald av olika synvinklar kring kunskap och verktyg för professionella i mål att inkludera.

Enligt Friberg (2017) är denna valda metod inte lika ingående som en systematisk litteraturstudie, utan man kan både ha kvalitativa och kvantitativa artiklar samt att analysen inte är lika ingående. (Friberg 2017 s. 141)

Syftet med en allmän litteraturstudie är antingen för att beskriva kunskapsläget inom ett specifikt område eller att sammanställa en beskrivande bakgrund som motiverar till att en empirisk studie görs. En litteraturstudie som gjorts på kandidatnivå kan med det sagt användas till arbete på högre nivå men även vara ett fristående arbete för att ge kunskap om det valda området. (Friberg 2017 s. 141–142) Forsberg och Wengström (2013) tar upp att det finns flera olika benämningar för en allmän litteraturstudie, såsom litteraturstudie, litteraturöversikt, forskningsöversikt och litteraturgenomgång. (Forsberg & Wengström 2013 s. 25)

Med en litteraturöversikt tar man reda på befintlig forskning för att få en uppfattning om vad som tidigare har studerats. Genom en allmän litteraturstudie avgränsas ett forskningsområde genom att man kategoriserar det insamlade materialet. Studien baseras på valda texter inom specifika områden. (Friberg 2017 s. 144) Processen av en litteraturstudie börjar med en problemformulering och en frågeställning, sedan samlar man in litteratur för att finna svar på problemet och frågeställningen. Därefter evaluerar man materialet man hittat och väljer ut vad som ska inkluderas i arbetet. Litteratur analyseras, resultat tolkas och sedan rapporteras det. Materialet man samlar in ska vara vetenskapligt och/eller ha relevant grund. Vanligaste typen av litteratur är vetenskapliga tidskrifter, men också rapporter, böcker och avhandlingar. (Backman 2016 s. 74-77)

Vårt metodval grundar sig främst i att vi inte vill begränsa vår studie utifrån en systematisk litteraturstudie. Med det sagt vill vi ha våra informationskällor så breda som möjligt, därav valet av en allmän litteraturstudie och ingen avgränsning på geografisk plats. Vi anser att valet av en allmän litteraturstudie ger oss en bredare möjlighet att svara på våra frågeställningar och vårt syfte.

5.2 För- och nackdelar med vald metod

Det finns för- och nackdelar med alla datainsamlingsmetoder. Vi vill lyfta fram våra specifika för- och nackdelar för en allmän litteraturstudie som metod i förhållande till vår egen undersökning.

Fördelar med en allmän litteraturstudie i förhållande till vår undersökning är främst för att de ger oss utrymme för ett brett kunskapsfält. Genom att utgå från en mer allmän metod än en mer ingående, ger det oss möjligheten att få använda material bortsett från strikta riktlinjer som en systematisk litteraturstudie kräver. Eftersom vi vill undersöka professionellas roll till inkludering anser vi att en mångfald av olika verktyg ger bästa möjliga resultat. Material från flera olika länder och dess skolmiljöer samt hur unga flyktingar bemötts, kan ge oss ett brett perspektiv. I en intervju bemöter vi unga från en specifik skola ifrån ett specifikt geografiskt område, vilket vi anser att skapar en icke önskvärd avgränsning. Vi anser att det är till fördel att undersöka och lyfta fram vad som tidigare åstadkommit i teori såväl som praktik. Utifrån det kan vi sammanställa ett arbete från ett brett forskningsfält för att uppmärksamma professionellas roll i skolmiljön för inkludering i möte med unga flyktingar.

Nackdelar med en allmän litteraturstudie i förhållande till vår egen undersökning är främst att vi inte bemöter vår valda målgrupp personligt i praktiken. Med det sagt, främst professionella i skolmiljön men också unga flyktingar som arbetet betonar. Det skulle ge oss möjligheten att få ta del av hur det går till i praktiken och få vetskap kring vad som är bristfälligt i direkt möte. Vårt resultat behöver inte passa in på alla geografiska områden, eftersom skolsystemen skiljer sig åt såväl som tillgången till resurser och olika kulturella barriärer. Trots det, anser vi att inklusion i alla skolmiljöer är betydelsefullt och vi vill ge alla professionella i möte med unga flyktingar verktyg och kunskap som kan anpassas beroende på var man befinner sig. Eftersom vi var tvungna att avgränsa oss i detta arbete, gav det oss inte möjligheten att fokusera på båda målgrupperna jämnt. Vi menar alltså att unga flyktingar och dess utmaningar skulle kunna undersökas på ett bredare fält med individen i fokus, såväl i skolmiljön som i hemmiljön.

5.3 Insamling av material och tillvägagångssätt

Vår litteratursökning gjordes via Arcada Libguides på de internationella databaserna inom det sociala området såväl som databasen *National Association of School Psychologists (NASP) Resources & Publications* och *Save The Children's Resource Centre*. Databaser som användes under Arcada Libguides var *Academic Search Complete (EBSCO)* och *SAGE Journals*.

Totalt för hela arbetet har vi hittat 9 vetenskapliga artiklar som är valda för att analyseras. En artikel är ifrån *NASP*, en är ifrån *Save The Children's Resource Center* och resterande är från *Arcada Libguides (EBSCO och SAGE)*. I vår analys utgår vi från valda vetenskapliga artiklar som vi anser är relevanta för vårt temaområde såväl som våra frågeställningar.

Artiklar som har valts att exkluderas är litteratur som utgick från ett mer samhällsperspektiv, med det sagt utifrån policy, lagstiftning och högre uppsatta beslutshavare. Vi vill fokusera mera kring professionellas roll i praktiken och anser att litteratur som utgår främst från individnivå är relevant. Artiklar som exkluderats är också artiklar som fokuserat på en annan målgrupp än en ung flykting. Flertal artiklar som vi har läst har fokuserat till nyanlända, invandrare eller ensamkommande. Alla inkluderade artiklar innefattar skolans miljö direkt och inte indirekt, med det sagt utspelar sig artiklarna sig inom skolans ramar. Artiklar som även exkluderats har fokuserat på orsaker till marginalisering och exklusion i fråga. Därmed inte möjligheterna till inkludering.

Våra 9 valda artiklar redovisas i en översiktstabell i bilaga 1 och 2. I kapitel 5.5 förklaras tillvägagångssättet av tabellerna.

Majoriteten av vårt insamlade material är på engelska, varav en är på svenska. Vårt ämne för studien anser vi att är världsomfattande. Därav, använde vi oss av artiklar som varit skrivna och behandlats i olika länder. Vi har ett blandat urval som är noggrant hanterat och har en relevans i vårt tema. Våra artiklar som har inkluderats till analysen är alla peer-reviewed och tillgängliga i full text avgiftsfritt.

Sökorden som har använts är följande; *refugees, refugee youth, young refugees, supporting refugees, challenges, international school, barriers, difficulties, secondary education, education, inclusive education for refugees, integration, well-being, support, teachers, leadership, educators, multicultural education, purposes of education, belonging, school, flyktingbarn*. I kombination med dessa ord har vi även använt AND och OR. Artikel mängden varierade mellan de olika begreppen. Vår valda litteratur är från

olika år, men vi strävade efter så ny litteratur som möjligt. Den äldsta studien vi har med i analysen är från år 2010, och den nyaste är från år 2019.

5.4 Inklusion- och exklusionskriterier

I detta arbete fokuserar vi till målgruppen unga flyktingar och professionellas roll för inkludering i skolmiljön. Tidsperspektivet ligger inte i fokus, ifall den unga är nyanländ eller redan studerat något år såväl som den ungas flyktingstatus som inte heller är aktuell. Fokus ligger på den professionellas roll inom skolans ramar och vilka verktyg, metoder och tankesätt som finns för ett inkluderande bemötande i möte med unga med flyktingbakgrund. Arbetet önskar vi ska ge ett brett resultat och kunna anpassas beroende på geografiskt område, eftersom vi anser att inkludering gäller alla skolmiljöer i möte med alla ungdomar. Därav, har vi valt att inte begränsa oss geografiskt.

Våra valda artiklar till analysen kommer att kunna svara på våra frågeställningar och behöver därför belysa vårt temaområde inom skolmiljön: unga flyktingar, utmaningar, inkludering och professionellas roll. Därmed, exkludera vi litteratur som fokusera på flera temaområden och/eller inte hade direkt fokus på vårt valda ämne.

För att tydliggöra vilka 9 artiklar vi har valt att ha med i vår analys väljer vi att benämna inklusion- och exklusionskriterier för dessa. Vi sammanställer dem här nedan enligt följande:

Inklusionskriterier:

- Artiklar som är skrivna från år 2010 och framåt
- Artiklar som är skrivna på engelska och svenska
- Artiklar som är tillgängliga i fulltext avgiftsfritt
- Artiklar som är peer-reviewed
- Artiklarna är inte geografiskt begränsade
- Artiklar med fokus på skolmiljön; unga flyktingar, utmaningar, inkludering och professionellas roll

Exklusionskriterier:

- Artiklar som är skrivna före år 2010
- Artiklar som är skrivna på annat språk än engelska och svenska
- Artiklar som inte är tillgängliga i fulltext avgiftsfritt
- Artiklar som inte är peer-reviewed
- Artiklar med fokus som talar runt vårt ämnesområde, men som inte är /fokuserar till skolmiljön; unga flyktingar, utmaningar, inkludering och professionellas roll

5.5 Innehållsanalys

För att analysera våra valda artiklar, krävs det en analysmetod. Som metod för analysen har vi valt en innehållsanalys. Innehållsanalys är en teknik som kan användas i litteraturstudier. Analysen av det insamlade materialet sker utgående från arbetets syfte och frågeställningar. (Backman 2016 s. 78–79) Syftet med en innehållsanalys är att framhäva det som är mest väsentligt ifrån artiklarna. I en innehållsanalys bör man börja med att läsa igenom artiklarna noggrant för att få en insyn i innehållet och förstå helheten. Friberg (2017) uppger att översiktstabeller sedan skapar en tydlighet och gör det mer strukturerat. I tabellen kan man urskilja kategorier som syfte, metod, resultat etc. Efter att ha gjort en översiktstabell bör man identifiera likheter och skillnader i sitt insamlade material och därefter sortera materialet efter dem. (Friberg 2017 s. 141–145)

Denna analysmetod går helt enkelt ut på att materialet delas upp och sätts in i olika kategorier eller temagrupper, varefter kategorierna jämförs med varandra och man försöker hitta ett samband mellan dem. Till sist försöker man hitta förklaringar på dessa skillnader och likheter. (Jacobsen 2007 s. 134–136)

Vi kommer att följa stegen enligt ovanstående förklaring av process. Vi började med att läsa igenom inkluderade artiklar noggrant och antecknade det mest väsentliga. Därefter valde vi att sammanställa en översiktstabell bilaga 1 och 2, för att tydliggöra för läsaren såväl som för oss vilka artiklar vi kommer att analysera. Tabellerna tar fram artikelns syfte, metod och resultat såväl som sökorden och antal träffar. Bilaga 1 fokuserar till databaserna där artiklarna är hittade, medan bilaga 2 ger en beskrivning av artiklarna.

Efter att ha skapat en översiktstabell, följer processen att identifiera likheter och skillnader artiklarna emellan och komma fram till kategorier som har störst chans att besvara våra

frågeställningar. Vi har valt att göra en kategoriöversikt som inkluderar våra frågeställningar, huvudteman och underrubriker. Denna kategoriöversikt, tabell 3 presenteras nedan.

När vi utsåg våra kategorier började vi läsa igenom alla artiklar som är med i vår översiktstabell. Vi antecknade det mest väsentliga ur artiklarna och på detta sätt fick vi fram likheter artiklarna emellan. Dessa likheter valde vi att kategorisera med huvudteman som är utformade för att kunna besvara våra frågeställningar.

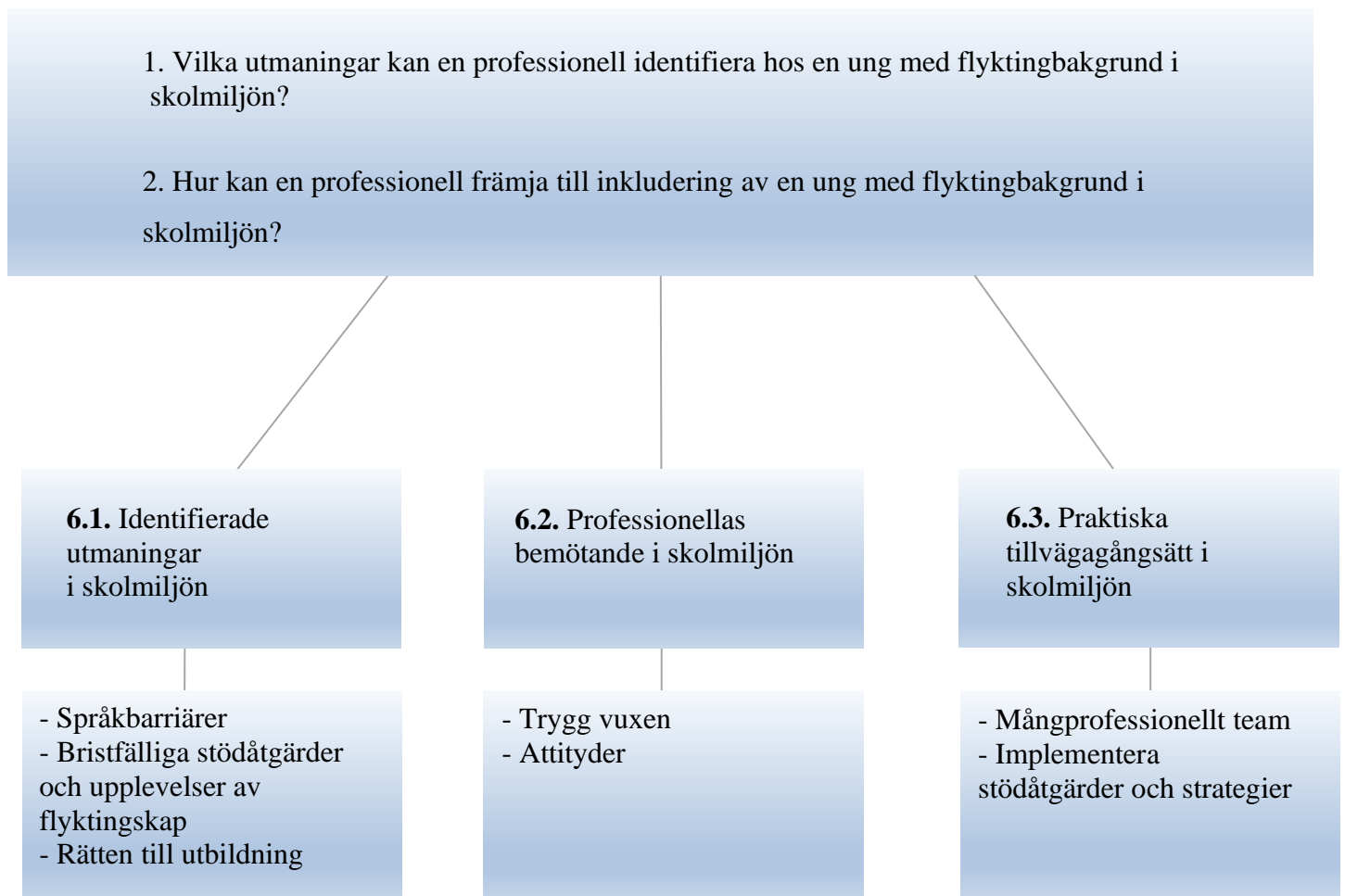
Våra valda huvudteman är följande: *Identifierade utmaningar i skolmiljön*, *professionellas bemötande i skolmiljön* och *praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön*.

Sedan gick vi igenom alla artiklar på ett mer fördjupat plan för att utse vilka underrubriker som är väsentliga för våra huvudteman såväl som våra frågeställningar. En metod som passade oss, var att använda oss utav en mindmap. Vi skrev ner majoriteten av alla ämnen som framkom i artiklarna och hittade likheter. Dessa blev våra underrubriker. Anledningen till att vi har valt att göra underrubriker, är för att det ska vara luftigare och tydligare för läsaren.

Tanken är att första frågeställningen kommer att besvara 6.1, och andra frågeställningen kommer att besvara 6.2 och 6.3. Dock, som tidigare nämnts behövs första frågeställningen för att besvara de två andra. Med det sagt samspelar frågeställningarna med varandra.

Kategoriöversikten inkluderar; första rutan som är våra frågeställningar för vår studie, andra raden är våra valda huvudteman och tredje raden är våra valda underrubriker.

Tabell 3. Kategoriöversikt

5.6 Etiska aspekter

Vi lägger stor vikt på att identifiera vad vi syftar till i uppsatsen. Med det menat, att inte göra eget tolkande utan att vara så nära tidigare forskningar, artiklar och litteratur som möjligt, vilket betonas som viktigt enligt Forskningsetiska delegationens anvisningar (2019). Man bör även tänka på att inte plagiera andras verk eller skriva oriktiga eller osanna resultat. Man ska inte sortera bort material och litteratur på grund av att det inte stämt överens med våra subjektiva uppfattningar på ämnet. (TENK 2019 s. 33–35)

Eftersom vi gör en allmän litteraturstudie har vi följt riktlinjerna för god vetenskapliga praxis vid Arcada (2014). Man bör iakttä ärlighet, omsorgsfullhet och noggrannhet vid dokumentation och presentation. All vår använda litteratur ska vara redovisad i referenslistan och kan hittas för granskning. Eftersom vi har valt att göra en allmän litteraturstudie, är det viktigt att beakta etiska aspekter specifikt vad gäller korrekt sätt att hänvisa och citera. (Arcada 2014)

När det gäller en litteraturstudie är det viktigt att tänka på att alla valda artiklar ska redovisas samt presenteras i resultatet. Det är oetiskt att som skribent endast förhålla sig till sina egna åsikter och presentera endast dessa i resultatet. (Forsberg & Wengström 2013 s. 25–26)

Eftersom vi valt den specifika målgruppen unga flyktingar bör man beakta etiska aspekter kring ämnet flyktingskap både i tal och skrift. Vi har även valt att bemöta utmaningar på ett stärkande och inkluderande tillvägagångssätt, där vi ser utmaningar som en styrka istället för ett problem. Vi behöver identifiera utmaningarna för att kunna hitta resultat för inkludering.

6 RESULTAT

I detta kapitel är arbetets resultat sammanställt, alltså svar på våra frågeställningar. För att förstå våra tre valda huvudteman se kategoriöversikt, tabell 3 som presenterades tidigare. Artiklarna benämns utifrån nummer, dessa kan läsaren se i översiktstabellen bilaga 2. Artiklarna som utger resultatet diskuterar med varandra i texten.

Slutligen kommer vi att sammanfatta det mest väsentliga i form av en resultatöversikt.

6.1 Identifierade utmaningar i skolmiljön

Artiklarna i denna kategori lyfter fram utmaningar som en professionell kan identifiera hos en ung flykting i skolmiljön. Denna rubrik svarar på vår första frågeställning och blir en grund till de två kommande rubrikerna 6.2 och 6.3.

Detta huvudtema inkluderar; *språkbarriärer, bristfälliga stödåtgärder och upplevelser av flyktingskap samt rätten till utbildning.*

Språkbarriärer

Artikel 1 och 2 lyfter fram språkbarriärer som en utmanande faktor som kan påverka skolgången för den unga flyktingen. Artikel 4 tar fram att den första utmaningen är att anpassa sig till en ny miljö, som innebär att anpassa sig till det lokala språket.

Språket har betydelse när det kommer till möjligheten för en ung flykting att känna sig inkluderad. Den professionella bör ha förståelse för den ungas modersmål såväl som ge utrymme för inlärnin av det nya språket, säger artikel 5. Det som lyfts fram i artikel 6 är vikten av att ungdomar ska få möjlighet att öva det nya språket genom sitt modersmål. De nämner även att professionella bör se till olika tillvägagångssätt för att lära ut språk samt stödja i språkutvecklingen och hitta rätt verktyg för den unga. Vilket i sin tur leder till empowerment. För att språkutbildningen ska bli så bra som möjligt behöver professionella få tillgång till rätt verktyg och kunskap samt ha en välutarbetad språkkunskap.

Artikel 8 betonar att språket har stor betydelse och är den centrala kärnan i känslan av att vara inkluderad. Språkbarriärer kan föra med sig andra utmaningar såsom hinder i att skapa nätverk, brist i förståelse av det nya skolsystemet samt även skapa missförstånd i till exempel kulturella skillnader och normer. Det förekommer skolavbrott såväl som att unga hamnar i lägre årskurser än deras kamrater på grund av språkbarriärer. Artikel 8 betonar dock att unga är bättre att anpassa sig kulturellt och språkligt än vuxna. Vilket den professionella kan se som en möjlighet och ha i beaktande i sin undervisning.

Ingen ska behöva känna sig oönskad bara för att man saknar fullständiga kunskaper i det lokala språket eller saknar erfarenheter av det skolans skolsystemet. Detta nämner artikel 9.

Bristfälliga stödåtgärder och upplevelser av flyktingskap

I artikel 1 och 3 framkommer det att unga flyktingar kan behöva mera stödåtgärder än andra elever beroende på tidigare upplevelser av flyktingskap. Med det sagt krävs det bemötande av individuella behov så långt det går under hela processen för att inkluderas i skolan. Detta för att förhindra studerande att misslyckas eller falla bort ur skolan.

Som artikel 1 nämner kring tidigare upplevelser av flyktingskap, nämner även artikel 2 att det finns en stark koppling mellan flyktingskap, trauma och ohälsa som i sin tur kan påverka skolgången. Artikel 2 lyfter fram psykosociala konsekvenser som kan ta sig uttryck i form av sömn och koncentrationssvårigheter som kan påverka skolgången. Det som hänt före påverkar ofta det som händer efter migrationen. Trauma är något som lyfts fram i flera artiklar, främst i artikel 4 och 8. Stress och trauma kan påverka den unga flyktingens sociala relationer och även uttrycka sig i form av beteendesyndrom såväl som externa beteenden, exempelvis ångest, postdramatisk stress, depression, isolering, stark försvarsrespons, aggression och hyperaktivitet. Trauma hos en ung flykting kan bero på tidigare våldsupplevelser. Dessa konsekvenser behöver inte gälla alla men som artikel 8 nämner finns tendens och är något professionella kan identifiera och beakta. En traumakänslig skolmiljö kombinerat med flera stödåtgärder förbättrar situationen för unga flyktingsstuderande.

Det framkommer att den professionella har bristfällig kunskap och färdigheter kring flyktingskap vilket i sin tur leder till bristfälliga stödåtgärder för den unga flyktingen, enligt artikel 4.

Rätten till utbildning

Det är av stor vikt att erbjuda jämlik utbildning av hög kvalitet, samt ge möjlighet för stöd och rätten till utbildning oavsett förutsättningar. Utifrån det främjas en inkluderad skolmiljö som alla artiklar lyfter fram, men specifikt artikel 1 och 3.

Identifierade utmaningar som artikel 1 lyfter fram är bland annat begränsad implementering av befintlig lagstiftning, kostnader för utbildning som fortfarande framstår i de flesta länder samt brist på system för erkännande av tidigare studier. Genom en kvalitativ utbildning kan de vara avgörande för en studerande att se nytta i sin utbildning och därmed förbättra sin självkänsla och motivation till framtida yrkeslivet. Det framkommer i studien att unga flyktingar har sämre tillgång till formell utbildning än majoriteten.

Artikel 4 och 6 argumenterar för ett brett multikulturellt förhållningssätt vilket innebär att utbildningen såväl som professionellas bemötande ska utövas genom kulturell pedagogik. En inkluderad utbildning enligt artikel 5 är relaterat till att överkomma barriärer och lyfta fram diskussioner till jämlika möjligheter.

Genom att professionella arbetar mångprofessionellt såväl som att skolan har kunskap kring andra tillgängliga samhällsresurser och tjänster, får den unga flyktingen tillgång till kunskap och rättigheter gällande sin utbildning säger artikel 8 och 9.

6.2 Professionellas bemötande i skolmiljön

Utifrån de identifierade utmaningarna som just tagits fram, kommer vi under denna kategori fokusera till professionellas bemötande i skolmiljön. Denna rubrik ger svar på vår andra frågeställning.

Detta huvudtema inkluderar; *trygg vuxen och attityder*.

Trygg vuxen

Det är viktigt att kunna identifiera olika utmaningar för att kunna veta hur man ska kunna bemöta som professionell och skapa en inkluderande miljö. Är man medveten om traumakänslighet som professionell så ser man potentialen i beteendena istället för att se

det som felaktiga beteenden. Det är även viktigt att kunna identifiera unika färdigheter, styrkor och kunskapsområden som unga flyktingstuderanden har. Detta enligt artikel 5 och 8.

Artikel 1 tar upp att skolan bör tänka på att ha kultursensitivitet neutralt synsätt på rättigheter oavsett kön. Som första artikeln nämnde säger även artikel 2 att kultursensitivitet och lyhördhet är viktigt när det kommer till en flykting studerandes behov. Artikel 2 nämner att vara en motiverande vuxen, leder i sin tur till empowerment för den unga flyktingen.

Relationsbygge benämns som ytterst viktigt i artikel 3 och 9 samt fokus på att bygga upp en tillförlitlig relation. Det skapar förståelse och ett samarbete såväl som ett främjande till empati. Genom ett pedagogiskt förhållningssätt skapas ett inkluderat bemötande. Professionella öppnar upp för att ge utrymme för varje studerande att få vara sig själv. Även utrymme för en respektfull miljö där det alltid ska finnas möjlighet att ifrågasätta utan att döma eller bli stämplad. Genom ett utarbetat mångprofessionellt team skapas utrymme för unga till flera trygga vuxna såväl som att professionella tillsammans kan bemöta ungas behov genom samarbete.

Artikel 5 tar upp att professionella visar närvaro i skolmiljön. Genom trygga vuxna i skolan och en demokratisk miljö främjas inkludering.

Artikel 4 och 6 tar av vikten av att professionella håller sig uppdaterade i nutid för att kunna bemöta den ungas behov just nu. Därav är det viktigt med relevant och uppdaterad kunskap för professionella att tillhandahålla. Såväl som att den professionella ger stöd för att främja den ungas välmående och trygghet.

Trygga vuxna i skolmiljön kan glömma att bekräfta sorg, saknad och känslomässig smärta som en ung flykting kan påverkas av. Genom att professionella ser styrkan av unga flyktingars tidigare erfarenheter, kan de leda till att ungdomar bättre kan bearbeta tidigare erfarenheter och använda dessa som en resurs framöver, enligt artikel 7 och 9.

Attityder

I artikel 1, 4 och 5 tas det upp att professionellas attityder har betydelse när det kommer till att bemöta en ung flykting. Hur professionella bemöter flyktingar baseras på deras kunskap och färdigheter. Skolan är mer än bara ett klassrum, vill säga en betydande plats för inkludering och utveckling. Beroende på vad skolan har för olika värderingar, sociala strukturer och attityder kan den ungas skolgång påverkas på olika sätt såväl som klimatet i skolmiljön. Det är viktigt att våga ändra pågående strukturer för att främja till inkludering. Det är av betydelse att den professionella har i åtanke kulturella skillnader och hur de påverkar den ungas skolgång. Tillexempel olika familjestrukturer och ekonomiska förutsättningar.

Artikel 8 betonar att förstå kulturella synsätt kring psykisk hälsa i och med att vissa kulturer kan se känslomässiga problem som en svag karaktär i motsats till ett naturligt svar på motgång. Som professionell är det viktigt att tänka på att stödja en ung flykting i att utveckla förmågan att självreglera sitt eget beteende, känslor och uppmärksamhet.

Ämnen som berör attityder, tillexempel diskriminering behöver prioriteras och motverkas i skolmiljön av professionella, enligt artikel 2 och 4. Artikel 6 betonar professionellas roll till att ändra fördomar och okunskap till såsom stereotyper, trauman, fattigdom, stress, familjeseparation, språkbarriär, avbruten utbildning i skolmiljön.

6.3 Praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön

Genom att ha lyft fram professionellas bemötande såväl som de identifierade utmaningar, går vi nu under denna kategori in på praktiska exempel inom skolans ramar utifrån en professionell. Denna rubrik svarar även till vår andra frågeställning.

Detta huvudtema inkluderar; *mångprofessionellt team* och *implementera stödåtgärder och strategier*.

Mångprofessionellt team

Ett mångprofessionellt team innebär olika professionella i skolmiljön men kan även vara andra professioner utanför skolans arena som har betydelse för den unga flyktingens vardag. I skolan är detta alla professionella som är i möte med elever. Såsom kuratorer

och lärare. Detta enligt artikel 9. I ett mångprofessionellt kan man lämna förslag på lösningar professionella emellan för att förstå ungdomens behov från olika perspektiv. Därav är det viktigt att lägga resurser på ett mångprofessionellt team som möter den unga.

Artikel 9 nämner även syftet med ett professionellt team/nätverksgrupp. Vilket är att bryta isoleringen av professionella, skapa diskussioner och tillsammans identifiera elevers behov och tillföra kunskap. Alla i teamet behöver ha ett ansvar och detta måste tydliggöras både för de professionella för att veta sitt ansvarsområde men även för att veta vart man hänvisar eleverna för deras individuella behov.

Ett mångprofessionellt team ska även innebära ett team av mångfald enligt artikel 2. Det ska finnas professionella av olika bakgrund med olika kompetensområden exempelvis språkkunskaper för att bemöta unga flyktingar som kan ha annat modersmål. Det ska finnas policy som skolan utgår från när det gäller anställning utifrån jämlikhet.

Implementera stödåtgärder och strategier

Alla artiklar nämner att det behöver finnas ett mångprofessionellt team i skolan samt vikten av kunskap och färdigheter hos professionella. Specifikt artikel 4 benämner brister i professionellas kunskap. För att kunna bemöta en ung flykting är det av stor vikt att ha kunskap om flyktingskap som upplevelse såväl som att kunna identifiera och bemöta behov utifrån ett kultursensitivt sätt. Artikel 3 och 5 lyfter fram högre professioner som kommer till tals i studien, och menar att det är viktigt att professionella får den kunskapen som krävs för att tro på en inkluderad utbildning och i sin tur använda det i praktiken. Detta genom att erbjuda fortbildning; utbildning utifrån experter eller andra professionella som har skolan som ansvarsområde. Det kan även vara workshops som fokuserar till vad som ska implementeras i skolan såväl som nätverksmöten av utveckling kring läroplaner, uppdaterad undervisning och certifierad verksamhet. Artikel 9 tar fram konfliktlösnings färdigheter som ett sätt för professionella att stoppa trakasserier eller mobbning samt uppmärksamma ämnet.

Artikel 8 nämner att det är av betydelse att implementera insatser i skolmiljön till den grad som är möjlig, med det sagt inte lägga ansvar på annan service som kan hanteras av skolan genom en nära kontakt med professionella, vårdnadshavare och elev; mångprofessionellt team/nätverksgrupp. För att fokusera till den unga flyktingen enligt

artikel 9, är det viktigt att som professionell kunna kartlägga den ungas bakgrund utifrån tidigare upplevelser som påverkat dem. För detta krävs det vetskap för att kunna identifiera dessa behov.

Artikel 7 benämner två effektiva tillvägagångssätt i skolan för professionella att bemöta den unga flyktingens utmaningar. Dessa är följande; stärkande- och lösningsfokuserat förhållningssätt. De stärkande fokuserar till att frångå från negativa perspektiv och istället fokusera på att bygga och stärka positiva kvalifikationer, detta genom att göra den unga medveten om sina egna känslor och använda dem som styrka för att uppnå sina personliga mål. Lösningsfokuserat förhållningssätt betonar att låta ungdomen bearbeta tidigare erfarenheter och använda de som resurs framöver. Detta kan gälla utmaningar som identifierats kring tidigare upplevelser som kan ge sig uttryck i skolmiljön och ett sätt att ge utrymme för bearbetning.

Genom att implementera aktiviteter i skolmiljön, ges det utrymme för elever att ta upp tidigare upplevelser/obearbetade känslor enligt artikel 9. Vilket skapar möjlighet till att formulera och uttrycka känslor. Ett exempel kan vara gruppsamtal/övningar/workshops som en del av undervisningen i samband med att öppna upp diskussion för olika ämnen såsom; hälsa/ohälsa, kultur, diskriminering, vänskap eller sorg. Detta bidrar till känsla av sammanhang, lyssnade och bli lyssnad till, empowerment och utrymme för reflektion. I artikel 8 nämner de vikten av att skapa en traumakänslig skolmiljö eller andra utmaningar som kan identifieras. Ett exempel kan även vara att ta in gästföreläsare som är experter inom området och/eller har erfarenheter av flyktingskap. Många unga flyktingar upplever rasism enligt artikel 4. Diskriminering som ämne måste prioriteras och motverkas i skolmiljön genom exempelvis omfattande anti-förtryckutbildningar och temadagar som lyfter all sorts diskriminering säger artikel 2. Värdesätter inte skolan viktiga ämnen som diskriminering kan det skapas stigma, enligt artikel 9.

Ett annat exempel enligt artikel 9 såväl som artikel 3, nämns det att professionella ska väga använda praktiska tillvägagångssätt som ett effektivt verktyg för att få fram unga flyktingars erfarenheter. Utifrån expressiva metoder; konst eller rollspel. Detta tillvägagångssätt främjar till bättre förståelse mellan professionella och elever såväl som stimulerar processen av självbild och självförverkligande hos eleven.

I artikel 6 ges andra exempel på verktyg som bemöter den unga flyktingens behov. Genom att ge utrymme för den unga att beskriva sin personliga bakgrund/upplevelser och intressen skapas ett relationsbygge mellan professionell och elev, ett sätt kan vara att börja skolåret med examinationer som handlar om den enskilda eleven. Den professionella kan följa med den ungas process genom ett portfolieprojekt; en beskrivning av den ungas prestationer genom skolgången. Därav, kan man identifiera individuella behov och stödåtgärder. Ett exempel som lyfter fram den unga flyktingens bakgrund/upplevelser är att implementera temadagar där de får möjlighet att visa upp sina egna traditioner och språkbruk samt integrera med andra från olika bakgrund.

En effektiv insats i skolmiljön enligt artikel 6 och 7 är att som professionell använda sig av redan effektiva program där unga flyktingar är i fokus. Våga ta hjälp av verksamheter som UNICEF, IRC samt samarbeta med andra skolor och program som öppnar upp för nya möjligheter för unga flyktingar. Ett exempel kan vara att använda material i undervisningen som UNICEF tagit fram eller få unga flyktingar att delta i aktiviteter hos olika arrangörer som andra verksamheter styr. I skolan kan man implementera exempelvis program och workshops som fokuserar till önskade egenvalda ämnen. Enligt artikel 1 ska det även säkerställas ekonomiskt stöd/hjälpmedel utifrån fonder, stipendium eller andra möjliga stödinsatser för att unga flyktingar ska kunna delta. Detta är något som ska garanteras från skolan eller med hjälp av andra verksamheter.

Artikel 2 och 6 benämner hur man bemöter unga flyktingars språkbarriärer och stöder språkutvecklingen. De tar fasta på hur viktigt det är att implementera mera möjligheter för klasser på Engelska och/eller andra stora världsliga språk samt införa fler professionella tolkningstjänster. Artikel 6 lyfter fram fadderskap som ett sätt att koppla ihop elever med samma språk och/eller ett sätt att lära sig av varandra.

Alla artiklar lyfter fram ett sätt för att skapa inkludering. Detta genom att låta eleverna vara delaktiga i utbildningen och utvecklingen av den. Detta gör professionella medvetna om elevernas behov samt skapar en känsla av delaktig och empowerment för den unga.

Artikel 7 nämner forskning som säger att en viktig komponent för att sammanföra teori och praktik är att få unga att delta som ger förståelse. Enligt artikel 1 och 2 betonar man unga flyktingars möjlighet till deltagande. Ett gott råd är att involvera unga i processen

som ledande roller i forskning och i policyutveckling såväl som i skolans praxis. Artikel 5 lyfter fram betydelsen av att skapa demokratiska miljöer, vilket påvisar ett inkluderat ledarskap såväl som integrering mellan professionell och elev.

Ett sätt att skapa trygghet för elever är att professionella syns i skolans korridorer, enligt artikel 9. Det ska finnas tillgång för elever att komma på spontanbesök hos professionella. Det förespråkas i artikel 8 att professionella ska uppmåna och uppmuntra till att det är okej att våga be om hjälp, ge möjlighet för lågtröskel verksamhet samt bygga upp ett förtroende gnom att vara en lugn, trygg och engagerande vuxen. Detta för att tillhandahålla rätt stöd.

En ung flykting som varit i en ständig förändrad miljö kan känna trygghet i en mer rutinmässig skolgång. Undervisningen ska göras så att eleverna kan integrera med varandra och en rutin kan vara att man alltid går till en viss klass samma tid och samma dag. Detta enligt artikel 9.

Artikel 8 tar upp vikten av att inkludera familjen i den unga flyktingens skolgång. Genom att den professionella har ett gott samarbete med familjen ökar tillförlitligheten sinsemellan. Har man en kontakt till den unga flyktingens närstående som är delaktiga i hens skolgång, ger det möjlighet att identifiera vad som inte fungerar hemma och på det sättet implementera de stödåtgärder som behövs inom skolans ramar så gott det går. De tar även fasta på att professionella har kunskap och färdigheter i att möta familjens förutsättningar och säkerställa en god möjlighet för utbildning för den unga. Professionella ska ha möjlighet till metoder och verktyg för att identifiera kulturella skillnader och praktiska hinder, samt hur dessa ska bemötas utifrån den unga i fokus.

Sammanfattning av det mest väsentliga:

Tabell 4. Resultatöversikt

6.1. Identifierade utmaningar i skolmiljön

- Språkbarriärer
- Anpassning till skola, kultur och normer
- Bristfälliga stödåtgärder; identifiera individuella behov och kunskap av flyktingskap, trauma och ohälsa
- Ojämlika förutsättningar för utbildning

6.2. Professionellas bemötande i skolmiljön

- Professionellas roll till att ändra attityder, fördomar och okunskap
- Våga ändra pågående strukturer för att främja till inkludering
- Förstå kulturella skillnader i praxis
- Traumakänsligt och kultursensitivt bemötande
- Tillförlitlig relation mellan professionell och ung flykting
- Trygg vuxen
- Motiverande- och stärkande roll som professionell
- Vara närvarande som professionell
- Demokratisk miljö
- Tillhandahålla relevant och uppdaterad kunskap som professionell
- Se tidigare upplevelser som resurs

6.3. Praktiskt tillvägagångssätt i skolmiljön

- Ska finnas ett mångprofessionellt team; multikulturellt urval
- Erbjuder fortbildning för professionella
- Inkludera familjen i den ungas skolgång
- Forma undervisningen så att den främjar mångfald och inklusion samt bemöter tidigare upplevelser/obearbetade känslor
- Stärkande- och lösningsfokuserat förhållningssätt
- Involvera unga; delaktighet och aktörskap
- Relationsbygge
- Sammanföra teorin in i praktiken
- Stödja unga flyktingars språkinläring

7 RESULTAT KOPPLAT TILL TEORETISK REFERENS RAM OCH TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel framkommer vårt resultat kopplat till vår teoretiska referensram såväl som vår tidigare forskning. Resultatet har presenterats i resultatöversikten, tabell 4. Vi kommer utgå från samma huvudteman.

7.1 Identifierade utmaningar i skolmiljön

Språkbarriärer lyfts upp som en stor utmaning i vårt resultat och att professionella har en viktig roll när det gäller stöd för språkinläring. Ziaian et al. (2018) nämner att hjälp från hemmet kan vara svårt för många unga flyktingar att få när föräldrar inte kan det lokala språket eller kan vara analfabeter i sitt eget språk, vilket gör det svårt för dem att stötta ungdomen i det nya skolsystemet. Enligt Bunar (2015) står de flesta unga flyktingar inför utmaningen till att lära sig ett nytt språk samt uppger att kopplingen mellan inkludering och språkinläring är stor. Inkluderas man i ett socialt sammanhang främjas språkinläring. Genom att lära sig språket skapas bättre förutsättningar för inkludering.

I vårt resultat tas det även fram en utmaning som unga flyktingar står inför, vilket är att anpassa sig till det nya skolsystemet, kultur och normer. Bunar (2015) talar om anpassning till den nya kulturen, vilket innebär uppoffringar, förhandlingar men även tillgångar för den unga. Att anpassa sig till skolmiljön innebär för den unga en känsla av tillhörighet, till exempel genom vänskapsrelationer. Cederlund och Berglund (2017) lyfter fram att ett begränsat nätverk kan leda till en exkluderad känsla. Det är i sin tur professionellas roll att möta denna utmaning för att främja inkludering för den unga flyktingen. I vårt resultat tas det fram bristfällig kunskap av flyktingskap, trauma och ohälsa hos den professionella. Det krävs kunskap och färdigheter för att kunna bemöta individuella behov hos den unga flyktingen enligt vårt resultat. Norberg (2017) tar fram att rätt form av kunskap krävs hos professionella och är en bristfällig stödåtgärd i skolan just nu. Likt Norberg (2017) nämner även Ziaian (2018) att det finns ett otillräckligt stödsystem när det gäller att möta de sammanhängande utbildnings- och psykiska behoven hos en ung flykting i skolan.

Enligt Vernersson (2007) ska alla unga få möjlighet att nå individuella mål oberoende av förutsättningar. Tjersland et al. (2010) tar upp att den professionella har ett ansvar att veta färdigheter, kompetens såväl som kunskap inom det ansvarsområde man har samt till den målgruppen man bemöter.

Skolan betonas som den mest inflytelserika platsen för unga flyktingar just för att dem i många fall står inför flertal utmaningar, enligt Kia-Keating (2007). I vårt resultat har vi benämnt rätten till utbildning och att det förekommer ojämlika förutsättningar. Banks & Banks (2019) nämner vikten av att alla har rätt till samma möjligheter för utbildning. Detta säger även Dryden-Peterson et al. (2019) samt Norberg (2017) som betonar att utbildning ska vara av hög kvalitet och att det annars försvårar för unga flyktingar i framtiden. Ziaian et al. (2018) tar upp att ungdomar som placeras i skolor baserat på andra kriterier än deras ålder kan leda till stigmatisering, därav vikten av jämlikt bemötande i utbildningssyfte.

Inkludering faller som den centrala kärnan för vårt arbete och våra resultat, därav anser vi vikten av en inkluderad skola. Madsen (2006) och Vernersson (2007) talar kring likvärdigt bemötande och lyfter fram betydelsen av inkluderade skolor, med det sagt ha en inkluderad miljö där alla oavsett behov, olikheter eller särskilda behov ska kunna ta nytta av skolans pedagogik.

7.2 Professionellas bemötande i skolmiljön

I vårt resultat framkommer professionellas roll till att ändra attityder, fördomar och okunskap samt att våga ändra pågående strukturer för att främja till inkludering. Ziaian et al. (2018) lyfter fram unga flyktingars upplevelser av rasism som starkt hindrande känsla av inkludering. Därav, är det av stor betydelse att professionella enligt Norberg (2017) har en respektfull kommunikation, ett traumakänsligt bemötande och ett mångkulturellt fokus i möte med den unga flyktingen. Det tas även upp attityder hos professionella och det ska finnas färdigheter för interkulturell kompetens. Med detta innebär det att som professionell våga ifrågasätta skolans normer, orättvisor samt öppna upp för diskussion kring ämnen såsom diskriminering. Banks & Banks (2019) påpekar reducering av fördomar vilket kräver ett agerande från professionella, samt kunna ha verktyg i praktiken

för att hjälpa elever att förstå kulturella skillnader och hur man ska bemöta dessa sinsemellan.

Tjersland et al. (2010) poängterar betydelsen av att som professionell kunna identifiera och anpassa till individuella behov och förutsättningar. Som professionell bör man lyfta möjligheter och styrkor istället för att fokusera till begränsningar och svagheter. Detta är något som även framkommit i vårt resultat. Att kunna se tidigare upplevelser hos en ung flykting som professionell och hur de utspelar sig i den ungas skolgång samt se dessa som resurs. Banks & Banks (2019) lyfter fram vikten av att anpassa lärandet utifrån den unga flyktingens bakgrund och behov, vilket skapar ett kultursensitivt bemötande såväl som främjandet till inkludering. Verneresson (2007) tar upp att man som professionell ska bemöta alla elever oavsett förutsättningar och bakgrund.

Kia-Keating (2007) tar fram att skolmiljön påvisas vara som en andra familj för ungdomar. Enligt vårt resultat är det av stor betydelse att ha en trygg vuxen i skolan som är närvarande. Genom en trygg miljö krävs det en tillförlitlig relation mellan professionell och ung flykting. Blennberger (2013), Eide & Eide (2006) och Cederlund & Berglund (2017) nämner vikten av ett gott relationsbygge. Professionellas förmåga att lyssna, vara lyhörd, visa empati, medkänsla och lojalitet samt en känsla av trygghet och motivation utgör en positiv utveckling och därmed skapas en samarbetsallians. Tjersland et al. (2010) påvisar redskap hos en professionell som utvecklar ett gott relationsbygge. Detta genom att bekräfta, acceptera samt stärka och stödja den unga flyktingen i skolgången. Vilket gör att den professionella ger möjlighet till skapandet av empowerment och inkludering för den unga.

Enligt vårt resultat är det av stor vikt att professionella har ett bemötande av relevant, uppdaterad kunskap. Tjersland et al. (2010) nämner att man bör ha ett ansvarsområde inom kompetensen till den målgruppen man möter såväl som förståelse kring nuvarande behov. Det är viktigt att professionella uppmärksammar den unga flyktingens intressen och behov och genom det kan man få dem delaktiga i processen och skapa en demokratisk miljö, enligt Cederlund & Berglund (2017). Vårt resultat nämner vikten av att unga ska vara delaktiga i skolan. Aktiviteter som främjar till delaktighet är av betydelse i skolmiljön, det innebär att ha den unga flyktingen fysiskt delaktig och ge möjlighet att

delta i en helhet enligt Banks & Banks (2019), Verneresson (2007) och Molin & Bolin (2018)

7.3 Praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön

I vårt resultat framkommer betydelsen av ett mångprofessionellt team i skolmiljön där urvalet ska vara multikulturellt. Banks & Banks (2019) talar kring att skolstrukturen måste planeras så att det finns ett mångprofessionellt team såväl som en miljö som inkluderar mångfald. Norberg (2017) tar fram att det är viktigt för professionella att få möjlighet för ett brett lärarlag. I detta team ska det finnas utrymme för att diskutera dilemman, ta lärdom av varandra och stötta varandra i arbetet. I vårt resultat framkommer det att stödja unga flyktingens språkinläring, betonas ett team av olika bakgrund där det även finns olika språkkunskaper som kan bemöta en ung flyktings modersmål. I vårt resultat framkommer det även att få unga medvetna om professionellas olika ansvarsområden för att veta vart man ska vända sig för bästa möjliga stöd.

Beroende på vad skolan ger för förutsättningar till inkludering och vad professionella ger för utrymme för unga flyktingar att utveckla sin identitet i olika kontexter, tar sig känslan av tillhörighet uttryck på olika sätt enligt Bunar (2015). Därav är det av stor vikt att erbjuda fortbildning och kunskap kring flyktingskap för professionella enligt vårt resultat. För att bemöta en ung flyktings tidigare upplevelser samt kunna identifiera hur dessa tar sig uttryck i skolan, krävs det att professionella formar undervisningen så att den främjar mångfald och inklusion samt bemöter den unga flyktingens tidigare upplevelser såväl som obearbetade känslor.

Banks & Banks (2019) lyfter fram den femdimensionella modellen som beskriver multikulturell utbildning som är menad för professionella i skolmiljön att tillhandahålla. Modellen påvisar vad den professionella kan tillämpa i praktiken för att främja jämställdhet, främja antidiskriminering- och rasism samt bekräfta och acceptera all bakgrund och förutsättningar utifrån ett inkluderande och pedagogiskt förhållningssätt i utbildningssyfte. Pedagogiskt förhållningssätt i skolan är ett betydelsefullt verktyg även enligt Verneresson (2007) och Cederlund & Berglund (2017). Exempel på metoder i praktiken kan vara att professionella använder material, begrepp och teorier från olika kulturer i undervisningen samt anpassa undervisningen till grupperns olika bakgrund och

behov. Genom att som professionell ha kunskap och färdigheter inom flyktingskap och språkhinder, kan man hjälpa studerande att förstå och identifiera kulturella skillnader, fördomar och perspektiv samt stödja den unga flyktingens språkinläring. Professionellas arbetssätt ska utgå från positiva attityder som för fram olikheter som därav kan reducera fördomar.

Empowerment i skolan och främjandet till delaktighet underlättar för relationsbygge mellan professionell och ung flykting samt för inklusion. Eriksson & Markström (2000) och Tjersland et al. (2010) tar upp redskap för en professionell för att främja ett gott relationsbygge, vilket är genom att bekräfta, acceptera samt stärka och stödja den unga flyktingen i skolgången. Kommunikation och dialog är ett viktigt redskap. En tillförlitlig relation innebär samspelet mellan professionell och den unga, men som även framkommit i vårt resultat, är familjens deltagande i den ungas skolgång också viktig. Cederlund & Berglund (2017) betonar samarbetet mellan professionell, den unga och vårdnadshavaren som en betydelsefull interaktion för att inkludera familjen och skapa trygghet.

Madsen (2006) lyfter fram tre processer inom social inklusion som handlar om att den professionella ger den unga möjligheten att testa nya positioner och roller, skapa utrymme för den unga att utveckla sociala färdigheter och vara delaktig i olika sociala gemenskaper. Social inklusion innebär strävandet till att professionella utvecklar social mångfald och motverkar exklusion bland unga i skolan. Vårt resultat påvisar betydelsen av att involvera unga i processen, stödja dem i deras behov samt få dem att känna känslan av aktörskap och empowerment.

Det som även har kommit fram i vårt resultat är att professionella kan använda sig av ett stärkande och lösningsfokuserat förhållningssätt i möte med unga flyktingar. Det kan gälla utmaningar som identifierats kring tidigare upplevelser som kan ge sig uttryck i skolmiljön eller ett sätt att ge utrymme för bearbetning. Enligt Eide & Eide (2006) nämns en helhetsmodell som kan vara till hjälp för professionella och en av dessa grundelement är att bemöta målorienterat samt påvisa närvaro. I vårt resultat nämns professionellas närvaro i skolan som mycket viktig. Cederlund & Berglund (2017) tar upp professionellas förmåga att motivera, visa respekt och medkänsla, som utgör en positiv utveckling för den unga flyktingen i skolan.

Det som lyfts fram i vårt resultat är att sammanföra teori och praktik i skolan utifrån ett pedagogiskt förhållningssätt. Med det sagt är det av stor vikt att professionella kopplar samman undervisningen till ungas egna deltagande i skolan. Vårt resultat nämner att implementera aktiviteter såsom expressiva metoder; konst eller rollspel, temadagar och workshops som lyfter fram viktiga frågor samt möjligheter för unga flyktingar att interagera med andra elever genom fadderskap eller deltagande som arrangeras utanför skolan. Enligt Tjersland et al. (2010) är det viktigt att uppmärksamma intressen från den unga, så dem känner delaktighet i sitt eget lärande. Genom att professionella låter unga delta och vara involverade i processen av sitt eget lärande, ger de möjligheten till professionella att få vetskap kring ungas behov och vad som bör ändras i pågående strukturer för bästa möjliga resultat till inkludering.

8 DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras resultatet och vårt metodval för studien. Vi avslutar diskussionen med förslag till vidare forskning samt slutord.

Resultatöversikten, tabell 4 lyfter fram en sammanfattning av det mest väsentliga som framkommit. För att kort summera, belyser huvudresultatet betydelsen av individuella stödmeter i form av individanpassade verktyg samt kunskap hos professionella. Detta för att kunna skapa bästa möjliga chans till inkludering för en ung flykting med dess utmaningar.

8.1 Resultatdiskussion

Frågeställningarna för arbetet är följande: *Vilka utmaningar kan en professionell identifiera hos en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön? Hur kan en professionell främja till inkludering av en ung med flyktingbakgrund i skolmiljön?* Första frågeställningen krävdes för att besvara den andra, detta märkte vi under arbetets gång. Genom att ha kommit fram till resultatet inser vi att frågeställningarna blir besvarade och är relevanta. Med det sagt, anser vi själva att det finns en röd tråd genom arbetet som underlättar för oss och förhoppningsvis för läsaren.

Valet av att göra en kategori- och resultatöversikt gjorde det effektivare för oss i vårt arbete och vi tror att det ger en bra överblick för läsaren. Det var en utmaning att tänka

utifrån den professionellas roll, specifikt när den första frågeställningen skulle besvaras gällande identifierade utmaningar. Eftersom hela vår studie utgår från den professionellas roll, behöver utmaningarna kunna identifieras och bemötas. Därav, finns det utmaningar som den unga flyktingen upplever men som inte framkommer i skolmiljön eller är under professionellas ansvar. Om vi inte hade behövt avgränsa oss till bara den professionella, skulle det ha varit givande och intressant att fördjupa oss inom båda målgrupperna.

Vi ansåg att våra valda artiklar utgjorde en helhetsbild och det var lätt att se ett samband. Det gav oss möjligheten att kategorisera huvudteman och underrubriker som kändes högst relevanta. Artiklarna diskuterar många likheter med varandra, vilket gjorde att det kändes smidigt att ta fram det mest väsentliga. Alla artiklar som inkluderats hade en roll i resultatet. Vårt syfte med studien är att sammanställa kunskap till professionella inom skolmiljön, därav valde vi att lägga stor vikt vid att både nämna bemötande men också hur man går tillväga praktiskt. Det kan vara givande att som professionell få vetskap om exempel att tillhandahålla i praktiken. Utan det tredje huvudtemat: praktiska tillvägagångssätt i skolmiljön, kan det vara svårare att använda vår studie i praktiken som professionell.

Den teoretiska referensramen var förvånansvärt relevant för resultatet som framkom. Dock var majoriteten av den teori som lyfts fram fokuserad på professionellas bemötande och mindre på praktiska tillvägagångssätt. Detta är något som vi i efterhand har förstått är helt förståeligt, eftersom teori krävs för att utöva praktiskt tillvägagångssätt för professionella. Genom att ha förståelse för den teori som används och behövs, kan man identifiera vilka praktiska tillvägagångssätt som krävs utifrån enskilda situationer. Inkludering är den centrala kärnan för vårt arbete. Genom att till exempel ha en teoretisk grund och förståelse av Madens inklusion- och exklusions teori, kan man som professionell identifiera hur man får en ung flykting inkluderad i praktiken. Detta genom den ungas deltagande i sin egen lärandeprocess samt chansen till att få vara med och påverka. I och med den valda målgruppen unga flyktingar, anser vi att den multikulturella utbildningen av Banks & Banks såväl Bunar som talar kring mångfald, inkludering och rättigheter utgör en god grund för studien.

Rätten till utbildning är en rättighet som framkommit i resultatet. Det påvisas som en utmaning eftersom det inte är lika självklart i alla länder. Beroende på vart en ung flykting

kommer till för land, besitter hen förutsättningar som kan bli en utmaning i värdlandet. Resultatet tar fram utmaningar i att en ungdom får komma in i skolsystemet så snabbt som möjligt, att få möjligheten att studera med jämnåriga och/eller få sin studietitel godkänd. Efter att ha tagit fram resultatet så förtydligas det ännu en gång att utbildning i Finland är ett privilegium gentemot många andra platser.

Vår bakgrund och tidigare forskning utgör en bra överblick och förståelse över det valda ämnet, speciellt skolan som arena för inkludering. Den faller fint för hela arbetet eftersom det är miljön vi pratar utifrån. Det var lätt att koppla vår tidigare forskning till vårt resultat eftersom de lyftes fram likadana frågor, såsom språkets betydelse.

Vi vill lyfta fram vad vi anser är mest betydelsefullt från resultatet samt det vi själva kommer att ta med oss ut i arbetslivet. Professionellas kunskap och färdigheter är något som framkommer i alla huvudteman och något som är viktigt. Genom att professionella har den kunskapen som krävs för att kunna identifiera behov och utmaningar, så minskar bristen av stödåtgärder som nu i resultatet påvisar bristfälligt. Talar man om unga flyktingar, så krävs kunskap kring frågor som berör mångfald, diskriminering, olikheter som resurs och hinder som kan uppkomma i samband med transnationella möten. Även kunskap gällande upplevelser som hör samman med flyktingskap, oftast psykisk ohälsa såsom trauma eller andra svårigheter. Det vi också anser att är av betydelse hos professionella i skolmiljön är att vara uppdaterad. Med det sagt, finns det ett behov av förståelsen vad unga går igenom just nu. Skolan är den plats där unga spenderar mest tid och det är i den miljön det förekommer problematik som måste bemötas utav professionella.

Skolan är den centrala platsen där man som professionell lär ut kring attityder, värderingar och perspektiv. Det innebär exempelvis frågor som rör diskriminering såsom rasism, olika förutsättningar och individuella behov, språksvårigheter, fördomar, kulturella skillnader, attityder kring att våga ändra strukturer och normer och så vidare. Vi båda har reflekterat kring vår egen skolgång i högstadiet och hur det mångprofessionella teamet såg ut. Det som framkom var att ingen av oss hade ett team av ett multikulturellt urval, därav anser vi detta som viktigt för att skapa en mångfald i skolmiljön. Ett mångprofessionellt team är av stor betydelse.

Trygg vuxen är något som är otroligt betydelsefullt för en ung i skolmiljön enligt oss. Detta är något som också resultatet påvisar. Under den faller flera aspekter såsom närvaro, stärkande, bemötande och stödjande. Att ha en annan trygg vuxen i sin vardag bortsett från vårdnadshavare, kan ge en känsla av inkludering hos den unga vilket är det vi vill uppnå. Pedagogiskt förhållningssätt hos professionella är något som formar en inkluderande skolmiljö och ett gott bemötande. Detta är något som är väsentligt och faller under socionomens roll. Att forma undervisningen så att den främjar mångfald och inklusion samt bemöter den unga flyktingens tidigare upplevelser och obearbetade känslor. Genom att kunna forma undervisningen på ett pedagogiskt sätt krävs det av den professionella att ha identifierat de behov som finns bland de unga och därmed behövs den kunskapen. Vi anser att allt hänger samman för att kunna inkludera den unga flyktingen i skolmiljön.

8.2 Metoddiskussion

Vi valde att göra en allmän litteraturstudie främst för att vi ansåg att det skulle ge oss en bredare möjlighet att svara på våra frågeställningar och vårt syfte. Genom att inte avgränsa oss geografiskt, får vi våra informationskällor så öppna som möjligt, gentemot om vi skulle ha valt en systematisk litteraturstudie. Detta arbete skulle kunna ha gjorts utifrån exempelvis intervjuer också, men på grund av rådande omständigheter med covid-19 var det av klokare val att göra en allmän litteraturstudie. Genom att göra en allmän litteraturstudie var det lättare att sammanställa material som kan vara till större nytta för professionella i praktiken, i och med att det påvisar mer tydligt vad som kan implementeras i skolmiljön.

Litteratursökningen enligt oss var tidskrävande till den mån att det var mycket fakta inom området, och väldigt brett. Det tog tid att sortera ut vilka artiklar som vi ansåg var väsentliga och redan till en början behöva veta vad vi ville fokusera till. Vår valda målgrupp unga flyktingar gjorde det utmanande till en viss del, främst eftersom den föll under många olika artiklar som även talade kring ensamkommande, asylsökande, nyanlända och migranter. Samt att vi alltid behövde utgå från skolmiljön, och den professionellas synvinkel. Detta gav oss mer motivation till att hitta rätt information kring flyktingskap som huvudämne, vilket vi anser att är betydelsefullt. Vi lever i en värld där många flyttar frivilligt, men det förekommer även tvångmigration. Därav, har

flyktingskap som upplevelse för många blivit relevant, särskilt efter flyktingkrisen år 2015.

I alla våra 9 vetenskapliga artiklar som analyserats, diskuterades oftast samma ämnen. Detta är till både för- och nackdel. Till fördel eftersom det redan framkommit i tidigare forskning vilka utmaningar som finns i området, och att alla ser gemensamt till helhetsproblematiken. Till nackdel eftersom artiklarna inte skiljer sig så mycket åt, vilket har gjort att vi läst många aspekter flertal gånger och det kan kännas upprepande. Här talar vi återigen om den nya och uppdaterade kunskapen som krävs, vilket vi anser att inte framkommer så pass ofta som den borde eftersom artiklarna lyfter fram likadana aspekter. Med det sagt, fördjupar sig många artiklar i forskning på den problematik som redan finns och inte det som framkommit på kanske senare tid.

Vi har följt våra etiska aspekter kring arbetets gång, specifikt när det gäller att beakta ämnet flyktingskap.

Som analysmetod valde vi en innehållsanalys. Vi ansåg att det var det enklaste valet av metod för att det gav en tydlighet av vårt insamlade material. Både för oss och förhoppningsvis för läsaren. Genom att vi använde oss av en innehållsanalys och därmed gjorde en översiktstabell, så lyftes våra artiklar fram på bästa sätt. Vi hade svårigheter i strukturen av analyskapitlet, egentligen hela metodkapitlet. Utformningen av strukturen kändes mer krävande och komplicerad än vad den behövde vara enligt oss. Vi har lagt stor fokus på innehållet under arbetets gång, men i metodkapitlet kändes det som att strukturen tog över fokuset.

Vi har gjort en allmän litteraturstudie kring professionellas roll och hoppas kunna inspirera andra att fortsätta forska inom ämnet. Det vore intressant att få läsa ett arbete utifrån den unga flyktingens perspektiv, en intervjustudie eller liknande.

8.3 Förslag till vidare forskning

Vi anser att det har varit mycket forskat kring vårt ämne, men vi önskar mer specifik inriktad forskning samt mera praktiska tillvägagångssätt i forskningen. Detta är önskvärt så man får veta kring hur teorin ska användas i praktiken. Vi vill se mera forskning

kring förebyggande arbete i möte med ungdomar såväl som större fokus på mångfald i skolan. Forskningen ska gärna betona vikten av stödåtgärder och bemötandet av individuella behov i skolan.

I och med att vi själva såväl som resultatet tar fram att ungdomar ska vara delaktiga i processen, så krävs det att forskning görs tillsammans med ungdomar. Detta för att deras åsikter tillgodoses och därmed får professionella vetskap kring vad som bör förändras och kan se till vilka behov som finns. Därav, kan exempelvis läroplaner/policys samt normer och attityder uppdateras och ändras utifrån pågående strukturer.

Man skulle kunna göra en studie som sträcker sig mer utifrån ett nordiskt perspektiv och/eller bara till Finland. Alternativt se till skillnader i arbetet med unga flyktingar i skolmiljön mellan till exempel Sverige och Finland. Det skulle vara intressant att se skillnaderna och likheterna eftersom vi själva inte valde att göra denna avgränsning.

8.4 Slutord

Esbo stads svenska bildningstjänst efterfrågade hur man bättre kan främja och upprätthålla studerandes lärande, goda fysiska, psykiska hälsa och sociala välbefinnande, därmed valde vi att behandla ämnet inkludering av unga med flyktingbakgrund ur ett professionellt perspektiv i skolmiljön.

Vi vill uppmärksamma ämnet och kunna med teori såväl som praktiska tillvägagångssätt ge verktyg som gör skillnad för möjligheten till inkludering. Vi hoppas att detta arbete kommer att kunna användas i flertal skolor, inte endast i det Finlandssvenska skolsystemet. Studien ska vara möjlig att anpassa utefter vilka behov som finns i skolan eller till var det är bristfälligt. Inkludering kommer alltid att vara en central aspekt att sträva efter i skolmiljön, därav det valda ämnet.

Vi har genom detta arbete fått möjlighet att fördjupa oss kring ämnet. Vilket har varit lärorikt och givit oss en förståelse för en ung flykting, framförallt hur viktigt inkludering är. Skolan som arena är betydelsefull och som professionell har man alltid ett ansvar såväl som en möjlighet att göra skillnad för den enskilda individen. Som framtida socionomer

får vi användning av det här arbetet och den kunskap som vi fått under arbetets gång. Det har varit mycket givande.

Vi själva anser att det till viss del kan vara självklara saker som framkommit i denna studie, exempelvis att det kan vara mer utmanande att känna sig inkluderad som ung flykting gentemot en studerande som kommer från värdlandet. Vi vill betona att inte ta dessa utmaningar för givet, fast man som professionell kan vara medveten om att dessa existerar. Med det sagt, anser vi att det krävs att lyfta fram problematik så länge problematiken framkommer, exempelvis motverka exkludering till den grad att alla är inkluderande.

KÄLLOR

- Angelides, P. & Antoniou, E., 2012, Understanding the role of culture in developing inclusive schools: A case study from Cyprus, *Journal of School Leadership*, Vol. 22, p. 186-209. Tillgänglig: SAGE. Hämtad: 03.10.2020.
- Anselme, M-L. & Hands, C., 2010, Access to Secondary and Tertiary Education for All Refugees: Steps and Challenges to Overcome, *Refuge*, Vol. 27 Issue 2, p89-96. 8p. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 17.09.20.
- Arbets- och näringsministeriet, 2020. *Integrationsplaner för minderåriga*, Tillgänglig: <https://kotouttaminen.fi/sv/integrationsplaner-for-minderariga> Hämtad: 15.10.2020.
- Arcada, 2014. *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*, Tillgänglig: https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2019-06/god_vetenskaplig_praxis_i_utbildning_och_forskning_vid_arcada.pdf Hämtad: 07.10.2020.
- Backman, J., 2016, *Rapporter och uppsatser*, 3 uppl, Studentlitteratur, Lund.
- Banks, J-A., & Banks, C-A, M., 2019, *Multicultural Education: Issues and Perspectives*, 10 uppl, WILEY.
- Blennberger, E., 2013, *Bemötandes etik*, 1 uppl, Studentlitteratur, Lund.
- Bunar, N., 2015, *Nyanlända och lärande: Mottagande och inkludering*, 1 uppl, Natur & Kultur, Stockholm.
- Cederlund, C., & Berglund, S-A., 2017, *Socialpedagogik: Pedagogiskt socialt arbete*, 2 uppl, Liber, Stockholm.
- Dryden-Peterson, S., Adelman, E., Belling, M. J., & Chiora, V., 2019, The purposes of refugee education: policy and practice of including refugees in national education systems, *Sociology of Education*, Vol. 92, p346-366. Tillgänglig: SAGE. Hämtad: 15.10.2020.
- Eide, T., & Eide, H., 2006, *Kommunikation i praktiken: Relationer, samspel och etik inom socialt arbete, vård och omsorg*, 1 uppl, Liber, Malmö.
- Eriksson, L., & Markström, A-M., 2000, *Den svårfångande socialpedagogiken*, Studentlitteratur, Lund.
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), 2019. *Integration of young refugees in the EU: good practices and challenges*, Tillgänglig: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-integration-young-refugees_en.pdf Hämtad: 15.10.2020.

- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), 2019.
Pressmeddelande från FRA: Unga migranter – skapar Europa en förlorad generation?. Tillgänglig: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/pr-2019-young-refugees-integration-sweden_sv.pdf
Hämtad: 15.10.2020.
- Forsberg C. & Wengström, Y., 2013, *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*, Natur & kultur, Stockholm.
- Forskningsetiska delegationens anvisningar (TENK), 2019. *Etiska principer för humanforskning och etikprövning inom humanvetenskaperna i Finland*, Tillgänglig: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2019.pdf?fbclid=IwAR1sTJP39vwICOyBuKTbJXTEwGMBhC6h5nbNUTvpXeVCXkDWRI4zHtfpl_w
Hämtad: 07.10.2020.
- Friberg, F., 2017, *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, 3 uppl, Studentlitteratur, Lund.
- Fruja Amthor, R. & Roxas, K., 2016, Multicultural education and newcomer youth: Re-imagining a more inclusive vision for immigrant and refugee students, *Educational studies*, Vol. 52 Issue 2, p155-176. 22p. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 24.9.2020.
- Förenta nationerna (UNRIC), 2010. *FN:s flyktingkommissarie (UNHCR)*, Tillgänglig: <https://unric.org/sv/fns-flyktingkommissarie-unhcr/>
Hämtad: 14.09.20.
- Gonchar, O., Kryvuts S., Petukohva O. & Tokar, M., 2019, Organization of Pedagogical Relationships between Learners and Teachers in the Framework of Inclusive Education, *Romanian Journal for Multidimensional Education / Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, Vol. 11 Issue 2, p126-140. 15p. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 24.09.2020.
- Institutet för hälsa och välfärd (THL), 2020. *Grundläggande undervisning*, Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/invandring-och-kulturell-mangfald/god-praxis/psykiskt-stod-i-olika-tjanster/grundlaggande-undervisning>
Hämtad: 15.10.2020.
- Institutet för hälsa och välfärd (THL), 2020. *Jämlikhet och diskriminering*, Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/invandring-och-kulturell-mangfald/integration-och-delaktighet/jamlikhet-och-diskriminering> Hämtad: 11.11.2020.
- Inrikesministeriet, 2020. *Asylsökande och flyktingar*, Tillgänglig: <https://intermin.fi/sv/ansvarsomraden/migration/asylsokande-och-flyktingar> Hämtad: 15.10.2020.

- Jacobsen, D-I., 2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring – En introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Studentlitteratur, Lund.
- Kia-Keating, M. & Ellis, B.H., 2007, Belonging and connection to school in resettlement: Young refugees, school belonging and psychosocial adjustment, *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, Vol. 12 Issue 1, p29-43. Tillgänglig: SAGE. Hämtad: 15.10.2020.
- Kyriacou, C., 2009, Five dimensions of social pedagogy, *Pastoral Care in Education*, Vol. 27, No. 2., pp. 101-108. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 17.09.20.
- KiVa Skola, 2020. *Vad är KiVa?*, Tillgänglig: <https://www.kivaskola.fi/what-is-kiva/> Hämtad: 11.11.20.
- Madsen, B., 2006, *Socialpedagogik integration och inklusion i det moderna samhället*. Studentlitteratur, Lund.
- Mendenhall, M. & Bartlett, L., 2018, Academic and extracurricular support for refugee students in the US: Lessons learned, *Theory Into Practice*, Vol. 57 Issue 2, p.109-118. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad 08.9.2020.
- Migration Data Portal, 2020. *Migration & vulnerability: Migrant integration*, Tillgänglig: <https://migrationdataportal.org/themes/migrant-integration> Hämtad: 21.09.20.
- Migration Data Portal, 2020. *Types of migration: Child and young migrants*, Tillgänglig: <https://migrationdataportal.org/themes/child-and-young-migrants> Hämtad: 21.09.20.
- Molin, M. & Bolin, A., 2018. *Socialpedagogisk handling - i teori och praktik*, Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1247514/FULLTEXT01.pdf> Hämtad: 23.11.2020.
- Mosselson, J., Morshed, M-M. & Changamire, N., 2017, Education and wellbeing for refugee youth, *Peace Review*, Vol. 29 Issue 1, p15-23. 9p. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 23.9.2020.
- National Association of School Psychologists (NASP), 2015. *Supporting Refugee Children & Youth Tips for Education*, Tillgänglig: NASP Online Resource & Publications https://www.nasponline.org/resources-and-publications/resources-and-podcasts/school-climate-safety-and-crisis/mental-health-resources/war-and-terrorism/supporting-refugee-students?fbclid=IwAR23BZu-IxPiYtg6UosqERi2TSPOF9HommryBBr-Mtoh-Pnol_3PpYOoaC4 Hämtad: 6.10.2020.

- Norberg, K., 2017, Educational leadership and im/migration: Preparation, practice and policy–The Swedish case, *International Journal of Educational Management*, Vol 31, p.633-645. Tillgänglig: Emerald. Hämtad: 14.10.2020.
- Nordens välfärdscenter, 2017. *Skolan en grund för lyckad inkludering – Nyanlända barn och unga i Norden*,
Tillgänglig: <https://nordicwelfare.org/publikationer/skolan-en-grund-for-lyckad-inkludering-nyanlanda-barn-och-unga-i-norden/>
Hämtad: 15.10.2020.
- Persson, B. & Persson, E., 2012, *Inkludering och måluppfyllelse: att nå framgång med alla elever*, Liber, Stockholm.
- Rädda barnen, 2020. *Barnkonventionen*,
Tillgänglig: <https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/skolmaterial/barnkonventionen/hela-barnkonventionen/#Inledning>
Hämtad: 15.10.2020.
- Rädda barnen, 2010. *En del av B-laget om flyktingbarns möte med skolan*,
Tillgänglig: Save The Children's Resource Center
<https://resourcecentre.savethechildren.net/node/3218/pdf/3218.pdf>
Hämtad: 01.10.2020.
- Shakya, Y-B.; Guruge, S.; Hynie, M.; Akbari, A.; Malik, M.; Htoo, S.; Khogali, A.; Abiyo Mona, S.; Murtaza, R. & Alley, S., 2010, Aspirations for Higher Education among Newcomer Refugee Youth in Toronto: Expectations, Challenges and Strategies, *Refugee*, Vol. 27 Issue 2, p65-78. 18p.
Tillgänglig: EBSCO. Hämtad: 17.09.20.
- Social- och hälsovårdsministeriet (STM), 2015. *Social trygghet och tjänster för asylsökande i Finland*,
Tillgänglig: <https://stm.fi/sv/social-trygghet-och-tjanster-for-asylsokande-i-finland>
Hämtad: 15.10.2020.
- Svenska Yle, 2020. *Inte välkommen i svenskspråkig skola*,
Tillgänglig: <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/03/23/spotlight-inte-valkommen-i-svensk-skola> Hämtad: 23.11.2020.
- Svenska Yle, 2020. *Spotlight: Skolor sviker elever med invandrarbakgrund*,
Tillgänglig: <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/03/22/spotlight-skolor-sviker-elever-med-invandrarbakgrund>
Hämtad: 23.11.2020.
- The UN Foundation (UN Foundation), 2020. Tillgänglig: <https://unfoundation.org/>
Hämtad: 10.07.20.
- The UN Refugee Agency (UNHCR), 2019. *Refugee Data Finder*,
Tillgänglig: <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>

Hämtad: 15.10.2020.

The UN Refugee Agency (UNHCR), 2019. *Refugee Education 2030 - A Strategy for Refugee Inclusion*, Tillgänglig: <https://www.unhcr.org/5d651da88d7.pdf>
Hämtad: 10.07.20.

Tjersland, O-A., Engen, G., & Jansen, U., 2010, *Allianser: Värderingar, teorier och metoder i socialt arbete*, 1 uppl, Studentlitteratur, Lund.

University of the State of New York, State Education Department, 2013.
A Resource Guide for Educating Refugee Children and Youth in New York State,
Tillgänglig: https://research.steinhardt.nyu.edu/scmsAdmin/media/users/nbm3/refugee_guide.pdf
Hämtad: 10.07.20.

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), 2020. *Situation reports and advocacy briefs on refugee and migrant children: Latest information on refugee and migrant children in Europe*,
Tillgänglig: <https://www.unicef.org/eca/situation-reports-and-advocacy-briefs-refugee-and-migrant-children>
Hämtad: 15.10.2020.

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), 2019. *UNHCR, UNICEF & IOM: Access to education for refugee and migrant children in Europe*, Tillgänglig: <https://www.unicef.org/eca/media/7971/file>
Hämtad: 15.10.2020.

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), 2018. *Education for refugee and asylum seeking children: Access and equality in England, Scotland and Wales*,
Tillgänglig: <https://www.unicef.org.uk/publications/access-to-education-refugee-asylum-seeking-children/>
Hämtad: 14.10.2020.

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), 2017. *Education Uprooted: For every migrant, refugee and displaced child, education*,
Tillgänglig: https://www.unicef.org/publications/files/UNICEF_Education_Uprooted.pdf
Hämtad: 15.10.2020.

Vernersson, I-L., 2007, *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*, 2 uppl, Studentlitteratur, Lund.

Ziaian, T., de Anstiss, H., Puvimanasinghe, T., & Miller, E., 2018, Refugee students' psychological wellbeing and experiences in the Australian education system: A mixed-methods investigation. *Australian psychologist*, Vol 53, Issue 4, p345-354. Tillgänglig: EBSCO. Hämtad 16.10.2020.

BILAGA 1

Tabell 1. Översiktstabell

Nr	Databaser	Datum	Sökord inkluderat fulltext + peer reviewed	Träffar	Antal använda träffar
1	EBSCO	17.9.2020	Challenges, barriers, difficulties, secondary education, refugees	13	1
2	EBSCO	17.9.2020	Refugee youth education	44	1
3	EBSCO	24.9.2020	Inclusive education, refugee, teachers, belonging	8	1
4	EBSCO	24.9.2020	Inclusive education, refugees, multicultural education	9	1
5	SAGE	3.10.2020	Inclusive, education, refugee	774	1
6	EBSCO	8.9.2020	Refugees, international school, teachers, leadership	179	1
7	EBSCO	23.9.2020	Refugees, education, support	1548	1
8	NASP Online Resource & Publications	6.10.2020	Supporting refugees, educators	173	1
9	Save The Children's Resource Center	1.1.2020	Flyktingbarn	5	1

BILAGA 2

Tabell 2. Översiktstabell

Nr, författare, år	Titel	Syfte	Metod	Resultat
1. Anselme. M-L. & Hands, C., 2010	Access to Secondary and Tertiary Education for all refugees: Steps and challenges to overcome	Lyfter fram behov och utmaningar samt betydelsen av jämlik tillgång till gymnasial och yrkesinriktad utbildning för flyktingungdom ar	Littera turstud ie	<p>Resultatet lyftes fram främst till beslutsfattare som gör policys för att kunna bemöta rätten till jämlik utbildning för unga flyktingar.</p> <p>Framkomna rekommendation er till praktiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunska p och färdighe ter hos yrkesper soner, kulturse nsitivitet - Se till förutsätt ningar, tillexem pel socioek onomisk status - Säkerstä lla att utbildni ng är godkänd i landet - Utbildni ng som anpassas samt stöd i skolan

				<ul style="list-style-type: none"> - Fokus på inkludering för att minska sårbarhet
<p>2. Shakya Y-B.;Gurunge,S.; Hynie,M.; Akbari,A.; Malik,M.; Htoo,S.; Khogali,A.;Abiyo Mona, S.; Murtaza, R; Alley, S., 2010</p>	<p>Aspirations for Higher Education among Newcomer Refugee Youth in Toronto: Expectations, Challenges and Strategies</p>	<p>Syftet är att påvisa faktorer såsom trauma, språkbarriärer, ekonomisk status, diskriminering som är kopplade till före och efter migration. Samt hur dessa faktorer påverkar den unges skolgång</p>	<p>Intervju studie</p>	<p>Tar fram strategier som bör implementeras i praktiken för att främja till inkludering i skolmiljön. Såsom följande punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tolk och språkklasser - Utbildade yrkespersoner, kultursensitivitet - Kunna identifiera behov och ge stöd i

				<p>skolmiljö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utbildning som rör diskriminering - Tillgodoses ekonomiska förutsättningar - Involvera unga i processen - Motivation och empowerment
<p>3. Gonchar, O., Kryvuts S., Petukova O. & Tokar, M., 2019</p>	<p>Organization of Pedagogical Relationships between Learners and Teachers in the Framework of Inclusive</p>	<p>Hur pedagogisk praxis kan skapa inkluderad utbildning samt relationer mellan professionella och elever</p>	<p>Intervjustudie</p>	<p>Expressiva uttryck bör bli en integrerad del av arbetet med flyktingstudenter i skolan för att främja inkludering.</p> <p>Vad som bör implementeras är även följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enskilda stödmetoder - Pedagogiska tillvägagångssätt som professionell - Empowerment - Kunskap i bemötandet hos professionella

<p>4. Fruja Amthor, R. & Roxas, K., 2016</p>	<p>Multicultural education and newcomer youth: Re- imagining a more inclusive vision for immigrant and refugee students</p>	<p>Syftar till att lyfta fram relevant pedagogik som ser till ett mångkulturellt utbildningssystem. Även att lyfta ungas erfarenheter och identitetspositioner som strävar mot en jämställd miljö</p>	<p>Litteraturstudie</p>	<p>Framhäver utmaningar och vad man kan arbeta med i praktiken som professionell. Såsom följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Främja kulturell pedagogik - Nuvarande bristfälliga kunskap och färdigheter hos professionella, som bör ses över - Uppmanar till ny forskning och nya tankesätt
<p>5. Angelides, P. & Antoniou, E., 2012</p>	<p>Understanding the role of culture in developing inclusive schools: A case study from Cyprus</p>	<p>Syftar till inkluderat ledarskap, hur det påverkar skolans kultur samt hur struktur, kultur och miljöutvecklingen påverkas av en inkluderande utbildning</p>	<p>Fallstudie</p>	<p>Belyser vikten att kunna identifiera olika utmaningar som kan leda till marginalisering. Lyfter även fram diskussion till jämlika möjligheter för utbildning, genom tillexempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Attityder hos professionella - Välutvecklat samarbete mellan

				<p>elev och professionell</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klimat av acceptans, minskar exklusion och främjar till inklusion
<p>6. Mendenhall, M. & Bartlett, L., 2018</p>	<p>Academic and extracurricular support for refugee students in the US: Lessons learned, <i>Theory Into Practice</i></p>	<p>Undersöker vad för stöd professionella erbjuder och ungdomens anpassning i skolmiljön</p>	<p>Intervjustudie</p>	<p>Belyser rekommendationer för support för ungdomar med flyktningbakgrund, professionella har en mycket viktig roll i skolmiljön. Belyser starkt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Första språket hos flyktingungdomar ska ses som en resurs, skapar empowerment - Reflektera hur professionella lär ut samt se till attityder - Yrkespersoner har en stor roll till att ändra fördomar

				<p>r och okunska p till faktorer såsom stereotyper, trauma, fattigdom, stress, familjeseparation</p> <p>Tar upp specifika exempel på vad man kan implementera i skolmiljön:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fadder, aktiviteter, portfolie projekt, workshops
<p>7. Mosselson, J., Morshed, M-M. & Changamire, N., 2017</p>	<p>Education and well being for refugee youth</p>	<p>Artikeln fokuserar på psykosocialt välbefinnande och argumenterar för framgångsrika program för unga flyktingar med flyktingerfarenheter</p>	<p>Litteraturstudie</p>	<p>Betonar vikten av effektiva tillvägagångssätt, såsom stärkande och lösningsorienterat förhållningssätt. Samt betydelsen av att inkludera unga i utbildningsprogrammen.</p> <p>Artikeln påvisar även vikten av att samarbeta och våga ta hjälp av redan effektiva program där målgruppen är i fokus, såsom UNICEF.</p>

<p>8. National Association of School Psychologists (NASP), 2015</p>	<p>Supporting Refugee Children & Youth Tips for Education</p>	<p>Sammanställa tips till professionella i skolmiljön för att bemöta unga flyktingars unika behov. Artikeln är skriven utifrån unga flyktingars egen berättelse samt kopplat med teori</p>	<p>Intervju studie / litteraturstudie</p>	<p>Resultatet är de tips man kan implementera i praktiken som professionell, såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifiera riskfaktorer - Hur trauma påverkar skolgången, trauma känsligt förhållningssätt och stöd - Förstå utmaningar (miljö/kultur) - Implementera insatser - Empowerment - Anti-mobbning program

<p>9. Rädda barnen, 2010</p>	<p>En del av B-laget om flyktingbarns möte med skolan</p>	<p>Syftet är att öka kunskapen hos professionella samt lämna förslag till pedagogiska lösningar i möte med unga flyktingar i skolmiljön</p>	<p>Intervjuer / litteraturstudier</p>	<p>Resultatet är dem tipsen man kan implementera i praktiken som professionell, såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressiva metoder - Rutiner som skapar trygghet - Skapa utrymme för tidigare upplevelser av trauma - Sensitivt bemötande - metoder i undervisning - Tid och resurs i ett mångprofessionellt team/nätverksgrupp - Tydliga ansvarsområden - Bygga tillit
---	---	---	---------------------------------------	---